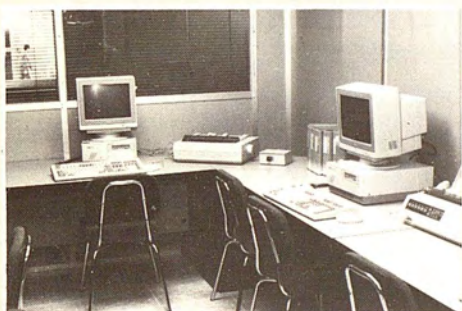
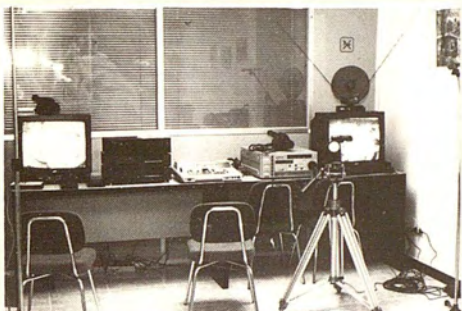


PISSARRA

REVISTA D'ENSENYANÇA DE LES ILLES, NÚM. 59

MAIG 1991



MITJANS DIDÀCTICS

Sindicat Treballadors de l'ensenyança de les Illes (STEI).
C/ Vinyassa, 14. Ciutat de Mallorca. Tel. 46 08 88

**DIRECCIÓ I
CONSELL DE
REDACCIÓ**

Pedro Polo Fernández
Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santaner Pons
Gloria Fullana González
Tomàs Martínez Miró
Joan Miquel Pintado Díaz
Sebastià Serra Juan
Catalina Riutord Sbert
Carmen Pascual Alperi

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyança de les Illes Balears

EDITA

Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança de les Illes
(STEI)

La revista no s'identifica necessàriament amb els articles que
van signats pels seus autors

Coberta: Amàlia Bernabè

Dep. Legal: PM 533/79

**SERVEI DE LLIBRE
ESTRANGER
LLIBRES DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES I LLIBRES
INFANTILS**



Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon: 71 38 21
07002 PALMA

ÍNDEX

L'Escola de Formació en Mitjans Didàctics
3

El Fons Social Europeu i l'Escola de Formació en
Mitjans Didàctics
7

Tècnic en Mitjans Didàctics: una professió de futur
Albert Catalan
Pio Maceda
Maite Soler
Pere Manzanares
12

Cap a la revaloració del treball docent

Presentació del llibre
«Els Consells Escolars Municipals»
Bartomeu Rotger
Francisco Ramos
25

Llengua o Educació: el català en el projecte
de la Reforma de l'Ensenyament
Bernat Joan i Mari
31

Recerca bibliogràfica.
35

L'ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS



Dia 11 d'abril de 1991, l'STEI va inaugurar l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, que es troba situada al carrer d'Ortega y Gasset, 9 de Palma.

L'Escola és una iniciativa de l'STEI, fruit d'un conveni amb la Direcció General de Formació Ocupacional de la Conselleria de Treball i Transport

Introducció.

L'STEI considera eix fonamental de la formació professional ocupacional, la formació inicial i continuada del professorat en actiu i la reorientació o requalificació del professorat en atur, així com l'adaptació curricular dels cursos a les necessitats i exigències d'una societat determinada: la balear amb unes característiques socioculturals, econòmiques i laborals diferenciades i la utilització de les noves tecnologies i els recursos àudio-visuals.

Presentació general del projecte.

La creació d'una Escola de Formació en Mitjans Didàctics que permeti la realització de material específic, que possibiliti la formació i reorientació del professorat, que potenciï la formació professional ocupacional, faci efectiva l'adaptació curricular per donar solució als requeriments abans esmentats i doni resposta als interrogants i reptes de la formació del futur.

Projecte per a la realització d'un centre superior de recursos àudio-visuals i informàtics.

Justificació i filosofia del projecte.

L'increment del temps d'oci i l'aparició de les noves tecnologies canvien el plantejament de l'educació integral de l'home, un home que disposa avui de molta més informació que abans i, per tant, aquest fet suposa ja un punt de partida diferent.

La revolució, respecte de les noves tecnologies educatives, no pot deixar-nos indiferents perquè la informa-



Local

ció és un objectiu social desitjable que afecta tothom i, des d'aquest punt de vista, els pobles i els individus que s'adaptin, tindran més possibilitats de desenvolupar-se en la societat del futur.

El progrés, amb tot allò que comporta de superació, és positiu, però exigeix una postura crítica selectiva que hem de transmetre i educar.

No són les tecnologies que canvien la societat, sinó l'ús i la forma que les hi donam.

Els centres d'ensenyament han perdut l'hegemonia educativa que tenien des del moment que els mitjans de comunicació es converteixen en transmissors de cultura.

Aquest fet comporta nous plantejaments educatius que, entre d'altres consideracions, han de contemplar la necessitat de no quedar al marge de la resta de les nacions europees.

Els recursos àudio-visuals i informàtics, en sentit ampli, són agents educatius i han de ser entesos com qualche cosa més que recursos auxiliars a disposició del professorat. Són elements bàsics per a l'ampliació

quantitativa del nombre d'alumnes a atendre i, especialment, són elements claus per a la millora qualitativa del treball docent que es veu beneficiat amb la incorporació d'aquests agents educatius que permeten, en la major part dels casos, rebre com aprofessors els mateixos estímuls que els alumnes i fomentar la participació davant fets culturals i educatius.

No podem permetre que uns elements oferts per les noves tecnologies, que poden optimitzar la funció docent, es transformin o restin, en el pitjor dels casos, com a elements distorsionadors o contraeducatius, convertint en inoperant qualsevol programa educatiu. Lluitar contra aquesta possibilitat significa que els docents i la resta d'agents socials relacionats amb el fet educatiu coneguin, usin, gaudeixin i critiquin el llenguatge i l'acció dels mitjans àudio-visuals i informàtics.

La utilització d'aquests recursos, en definitiva, ofereix la possibilitat d'un replantejament qualitatiu de la metodo-

logia en ús. Gràcies al valor didàctic dels mètodes àudio-visuals i informàtics, entre altres, a la persuasió del seu llenguatge, a la revolució espai-temps, a la capacitat il·limitada de repetir processos culturals o històrics... gràcies a tot això podem oferir serveis educatius que vagin més enllà de l'educació tradicional.

Formador de formadors.

Per a una correcta execució dels objectius de la formació professional educacional és indispensable la figura del formador de formadors, entesos com a tècnics convenientment preparats que tenen a la seva disposició els recursos tècnics necessaris per assegurar la qualitat i eficàcia de la formació i reorientació del professorat.

Davant el dèficit de professionals capacitats per enfrontar-se als reptes de l'ensenyament actual i, especialment relacionada amb les tècniques modernes, es fa



inauguració

MITJANS DIDÀCTICS

necessari crear la figura del formador de formadors que permeti la requalificació dels professionals en actiu i doni sortida laboral als ensenyants en atur.

Objectius generals.

La filosofia del projecte ha de contemplar una sèrie d'objectius que el defineixen:

- Preparar personal especialitzat en la creació i usos de mitjans didàctics.
- Donar a conèixer els recursos àudio-visuals i informàtics, elements i característiques, a nivell tecnològic i social.
- Proporcionar nous recursos pedagògics als centres de formació professional ocupacional i als professionals de l'educació.
- Dinamitzar la utilització dels recursos didàctics (audiovisuals i informàtics).
- Investigar i proporcionar informació sobre la utilització dels recursos esmentats.
- Produir material didàctic (àudio-visual i informàtic) per iniciativa pròpia o a petició de col·lectius interessats.
- Aprofundir en l'ús i maneig dels recursos àudio-visuals i informàtics.
- Formar formadors en recursos didàctics (àudio-visuals i informàtics).

La dinàmica del projecte resta condicionada a la consecució dels objectius proposats; per aconseguir-los, enumerarem tota una sèrie d'objectius específics que es deriven directa i operativament dels generals ja esmentats.

Objectius específics.

- Realitzar i publicar material específic per donar a conèixer els diferents mitjans didàctics.
- Realitzar cursos específics per aprofundir en el coneixement i utilització dels mitjans àudio-visuals i informàtics.
- Realitzar enquestes sobre necessitats i motivacions per a l'ús dels recursos àudio-visuals i informàtics.
- Adquirir el material bàsic necessari per a dotar infraestructuralment el projecte.



Sala d'audio



Sala de video

- Realitzar el material didàctic àudio-visual i informàtic concretant-lo a les necessitats detectades.
- Realitzar cursos de formació professional ocupacional sobre recursos didàctics (àudio-visuals i informàtics) dirigits especialment al col·lectiu de professionals de l'ensenyament en atur.
- Recollida i anàlisi de la informació que generin els cursos de FPO.

Resumint, amb la posada en funcionament de l'**Escola de Formació en Mitjans Didàctics**, l'STEI posa les bases per a una acció en el camp de la formació professional ocupacional dirigida al col·lectiu de persones que no tenen treball.

Casa Domar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

PAPERS PINTATS I PINTURES
MARCS I MOTLLURES

Sant Miquel, 77 - Tel. 72 14 83
07002 PALMA DE MALLORCA

viatges s.a.
Tramuntana

BAL-078 M/M

C. 31 Diciembre, 12 - Tels. 20 46 00 - 20 45 02 - 03
PALMA DE MALLORCA

L'AGENCIA AL SERVICI DEL POBLE MALLORQUI

Especialistes
en viatges d'estudis
i vols "charters"

Embat

llibres

ESPECIALITZADA EN PEDAGOGIA
I PSICOLOGIA

Servim setmanalment a Menorca,
Eivissa i Formentera a
Escoles, Centres Públics i particulars.

Pge. Part. Papa Joan XXIII, nº5-E
Centre Comercial "Los Geranios"
07002 Palma de Mallorca

Tel. 71 33 50
Fax 72 04 44

esago

Libreria general
Llibres en català i castellà
Idiomes
Enciclopèdies
Temàtica regional.

Plaça Bisbe Berenguer de Palou, 11A
Plaça dels patins
07003 PALMA. Tel. 71 44 54

EL FONS SOCIAL EUROPEU I L'ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS.

L'any 1987 entrà en vigor l'Acta Unica Europea, que representa un esforç d'integració dels països de la CEE, ja que permetrà a partir del gener de 1993 la lliure circulació dels ciutadans, mercaderies i capitals sense entrebancs i sense fronteres.

En aquest sentit, l'ensenyament i la formació, encara que molt poc present en els textos fundacionals de les Comunitats, no hi ha dubte que constitueixen un dels mitjans de realització de la desitjada unió europea.

És per això que van naixent noves iniciatives, es desenvolupen nous programes i la cooperació internacional en els àmbits més diversos: transició dels joves de l'escola a la vida adulta i professional, lluita contra l'analfabetisme, integració escolar, tecnologia de la informació en l'educació, intercanvi de professors i alumnes...

Reconeixement de diplomes.

La lliure circulació de treballadors, recollida a l'Acta Unica Europea, ha d'esdevenir un fet més palès quan els Estats-Membres vagin aprovant les mesures necessàries per fer efectiva la nova directiva sobre reconeixement de diplomes.

Objectiu: el reconeixement, a tota la Comunitat Europea, dels diplomes superiors d'una durada mínima de tres anys, atorgats per qualsevol dels dotze Estats-Membres.

Hi ha diferents modalitats de reconeixement. Les persones que exerceixen una activitat professional no reglada, en virtut del principi de lliure circulació de persones, poden treballar on vulguin. Les que vulguin exercir una activitat professional reglada per a l'exercici de la qual es necessiti estar en possessió d'un diploma, si la formació superior és de menys de tres anys, encara no disposen d'un sistema d'equivalència. Aquells que necessitin una formació superior de més de tres anys, hauran d'adaptar-se a l'aplicació del sistema general de reconeixement de diplomes que exigeix una prova d'aptitud o una estada prèvia d'adaptació.

Algunes professions es poden exercir amb plena llibertat a qualsevol país comunitari, perquè ja disposen

d'unes directives específiques que regulen l'exercici de la professió. És el cas de metges, infermeres, dentistes, veterinaris, arquitectes i advocats.



Fondo Social Europeo

El Fons Social Europeu (FSE).

Entre els diferents fons existents a la CEE, un dels que més ens interessa és el Fons Social Europeu.

És un dels anomenats Fons Estructurals perquè té com a objectiu millorar l'estructura d'un àmbit concret, en aquest cas el mercat de treball dins la geografia comunitària.

Una de les seves accions prioritàries s'adreça als joves menors de 25 anys. Com que el seu problema



D. Francisco Javier Cubero, Secretari General Tècnic de la Conselleria de Treball
i Pere Polo Secretari General de l'STEI.



Laboratori d'idiomes

principal és la recerca de la primera ocupació estable, es vol potenciar bàsicament:

- Les accions de formació professional qualificada i no reglada que vagin acompanyades d'experiències laborals que els permetin accedir al seu primer lloc de treball estable.
- Els ajuts a la contractació en llocs de treball de caràcter estable i de nova creació, i la creació d'activitats autònomes.
- El foment d'iniciatives per potenciar la formació en qualificacions elevades, mitjançant la utilització de noves tecnologies.

És amb aquests mateixos objectius que l'STEI ha fet realitat l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, recentment inaugurada, amb la possibilitat de participar en les activitats i programes que ofereix el FSE.

Els cursos de formació ocupacional a Balears, es troben centralitzats a la Direcció General de Foment de l'Ocupació i Acció Formativa de la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear, Plaça Espanya, n. 10, 1r de Palma, telèfons: 713788 i 715567.



GOVERN BALEAR
CONSELLERIA DE TREBALL I TRANSPORTS

Els seus objectius prioritaris són: **lluitar contra l'atur de llarga duració i facilitar l'accés dels joves al mercat de treball.**

Per aconseguir-ho ha dissenyat un pla estructurat en diferents apartats:

I. Cursos a impartir durant 1990-91

Cursos d'àmbit general. Entre d'altres:

<i>Curs</i>	<i>Nivell</i>	<i>Duració</i>
Fotomecànica/offset	bàsic	400 hores
Alemany per a guies	mitjà	400 hores
Gestió financera	superior	200 hores
Comandaments intermedis CEE	mitjà	800 hores
Documentalista I i II	superior	200 hores
Dtor. petites empreses	bàsic	150 hores



Sala d'ordinadors

A Palma.

Curs	Nivell	Duració
Venedor productes informàtics	bàsic	200 hores
Edició inf. d'impressió	bàsic	400 hores
Operador d'ordinadors	bàsic	200 hores
Electricitat de l'automoció	bàsic	200 hores
Auxiliar de ports esportius	bàsic	200 hores
Secretària de direcció	mitjà	300 hores
Luminotècnia espectacles	bàsic	300 hores
Sastreria d'espectacles	bàsic	300 hores

També s'ofereixen cursos a diferents localitats de Mallorca (Inca, Mancomunitat del Pla, Manacor, Mancomunitat del Raiguer, Campos i Calvià) així com a Eivissa i Menorca.

II. Promoció de l'ocupació

Curs	Nivell	Duració
Promotors d'ocupació i analistes ocupacionals	mitjà	400 hores

III. Escoles professionals.

Entre les escoles professionals en funcionament per conveni amb la Conselleria de Treball i Transports ens trobem amb:

Escola de Fusteria.- CCOO
Escola de la Construcció.- Patronal
Escola experimental. Recursos humans.- «Jovent»- Cooperativa

Entre les noves escoles professionals previstes es troba l'**Escola de Formació en Mitjans Didàctics** (ja inaugurada) fruit del conveni entre la Direcció General de Formació Ocupacional, la Direcció General d'Educació i l'STEI. Els seus objectius ja han estat ressenyats a l'article anterior.

També estan previstes: l'Escola de Formació Comercial de Balears (Govern Balear - AFEDECO), l'Escola de Millorament de l'Hàbitat i de la Qualitat de Vida i l'Escola Taller de Recuperació de «Margers».

IV. Formador de formadors.

Per conveni amb la Universitat de les Illes Balears i en coordinació amb la Direcció General d'Educació s'im-

partiran, a partir de 1991, mòduls formatius per al professorat de Formació Ocupacional.

V. Pla d'Economia Social amb cursos, seminaris, jornades i ajudes a l'ocupació.

VI. Objectiu 5B: Foment del desenvolupament de zones rurals (Tramuntana, Menorca, Eivissa i Formentera) amb diversos cursos.

VII. Altres programacions: Cursos i seminaris

FODESMA-Consell Insular de Mallorca, amb la col·laboració de l'INEM.

Conselleria de Turisme.
Conselleria de Comerç i Indústria
Conselleria d'Agricultura i Pesca

A més a més dels cursos i activitats esmentats que el Fons Social Europeu ha permès desenvolupar a les Administracions Públiques, a la CEE hi ha tota una sèrie de programes en marxa per tal d'afavorir i promoure la investigació i desenvolupament de noves tecnologies, adequant-se així als grans avanços científics i tecnològics. Mencionarem alguns dels més interessants:

- Programa **ESPRIT** (European Strategic Programme for Research in Information Technology). Pretén una estratègia europea de recerca i desenvolupament en el camp de les tecnologies de la informació: des dels elements necessaris per a la fabricació d'ordinadors fins als bancs de dades, passant pels llenguatges informàtics, la robotització i d'altres.
- Programa **DELTA** (Developing European Learning through Technological Advance). Té l'objectiu de promoure la investigació i desenvolupament de tècniques avançades d'ajut a l'aprenentatge. Es tracta de coordinar, des d'aquest programa i a escala europea, el sistema i els instruments per fer avançar l'ensenyament a distància,

aplicant sistemes i instruments ideats per a altres usos.

- Programa **RACE** (Research in Advanced Communication Technologies in Europe). Permetrà crear una «autopista de les comunicacions». Oferirà als europeus la possibilitat d'enviar i rebre so d'alta qualitat, imatges o informació general del seu àmbit comunitari.

- Programa **SCIENCE** (Stimulation des Coopérations Internationales et des Échanges Necessaires aux Chercheurs Européens).

És un pla per fomentar la cooperació internacional i els intercanvis necessaris per part dels investigadors europeus. Disposa d'un seguit de mesures i beques post-universitàries d'investigació, dotacions econòmiques a equips d'investigació, subvencions per a cursos de formació d'alt nivell, etc.



Sala d'actes

També s'ofereixen tot un seguit de programes que afecten especialment els joves, als qui facilita intercanvis, mobilitat, perfeccionament, experiència laboral, ajudes econòmiques, etc.

Així el programa **COMET** que estimula la cooperació entre les Universitats i les empreses; el programa **ERAS-**

MUS que possibilita la mobilitat d'ensenyants i estudiants i el seu desplaçament a les universitats d'altres Estats-Membres; el programa **TEMPUS** que facilita el intercanvi amb els països de l'Est; el programa **LINGUA** que vol promoure una millora qualitativa i quantitativa del coneixement de les llengües estrangeres; el programa **PETRA**, programa d'acció comunitària per a la formació professional dels joves i per a la seva preparació per a la vida adulta i professional; el programa **FORCE** per al desenvolupament de la formació professional contínua; el programa **TOUR D'EUROPA DELS JOVES** que crea les condicions perquè els joves puguin accedir millor a una feina després dels estudis, tot proporcionant-los prèviament l'adquisició d'una experiència laboral a diverses regions d'Europa etc.

Tots aquests programes configuren un nou concepte de ciutadania que ha de ser ensenyada i assumida en el si de l'escola, per la qual cosa els Estats-Membres de la CEE han de tenir presents els aspectes següents:

-La incorporació de la dimensió europea en els sistemes educatius.

- Els programes escolars.
- El material didàctic.
- La formació dels professors i la promoció de mesures encaminades a estimular els contactes entre alumnes i professors dels diferents països, a més d'altres mesures complementàries.



LLIBRERIA GENERAL LLIBRES DE TEXT

I CARTES NAUTIQUES

C. ARABI 12 - 14 TFNO. 72 56 16 07003 PALMA DE MALLORCA

Alfa Romeo 

ITAL SPORT, S.A.
CONCESIONARIO OFICIAL

c/ Gremio Boneteros, 23
07009 Palma de Mallorca
Tel.: 20 42 12

VIAJES CAMPINS, S.A. G.A.T. 1 952

C. SAN MIGUEL, 59
Tel.: 72 09 32 - 72 25 16 Fax: 71 35 45
07002 PALMA DE MALLORCA

- Billetes de avión, barco i tren.
- Reservas de hotel y apartamentos.
- Alquiler de coches, excursiones.
- Grupos, grandes viajes, forfaits.

ANDRÉS CAMPINS FRAU



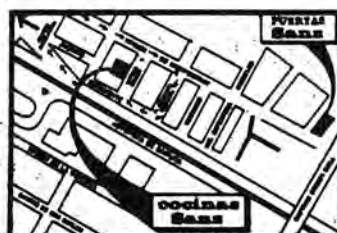
cocinas
Sanz

TABLEROS Y MADERAS SANZ, S.A.

EL ALMACEN DEL MUEBLE DE COCINA

TODO EN MODULOS Y COMPLEMENTOS
PRESUPUESTOS SIN COMPROMISO
VENTA AL MAYOR Y DETALL

07008 - PALMA DE MALLORCA
C/ Ortega y Gasset, 8 y 10
Fax: 41 73 53



 **24 84 84**

TÈCNIC EN MITJANS DIDÀCTICS: una professió de futur

Durant els dies 9,10 i 11 d'abril de 1991 es va realitzar a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics el Seminari Tècnic en Mitjans Didàctics: una professió de futur.

Pissarra inclou ara els textos de les conferències exposades pels diferents ponents.

LA REFORMA DE L'ENSENYAMENT I LA FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT

Albert Catalán

(Professor de Ciències Naturals.
Institut «Guillem Sagrera»)

L'octubre de 1990 fou aprovada la Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE), a partir de la qual es posa en marxa de forma oficial la reforma de l'Ensenyament no-universitari. Darrera, en el passat immediat, queda la Reforma experimental de les Ensenyances Mitjanes, la del Cicle Superior d'EGB i la de l'Educació Infantil. En l'immediat futur es dibuixa una important transformació del Sistema educatiu no-universitari, no tan sols quant a la seva estructura, sinó, i tal volta això és el que més afectarà el nostre quefer, quant als seus continguts i la seva metodologia.

Aquesta transformació, ambiciosa almenys en la seva formulació, implica una quantiosa inversió per fer-la

possible; però, sobretot, requereix la comprensió del professorat quant al seu sentit i necessitat, i el seu interès per empènyer-la en el sentit adient. Correlativament, l'Administració ha de fornir els mitjans, estímuls i facilitats per a la formació que necessiten els ensenyants, i ha de canviar la seva pròpia actitud freqüentment burocratista, recelosa i mesquina cap a ells.

El professorat que ha de dur endavant la reforma es troba ja majoritàriament en actiu i, en general, té mancances quant als coneixements psicopedagògics, sociològics, didàctics, científics i tècnics. I, sobretot, té una actitud davant la seva pròpia tasca molt condicionada per una llarga experiència prèvia com a estudiant; per una formació inicial desconnectada de les necessitats reals de l'ensenyament; per una administració tradicionalment poc preocupada per la innovació educativa i pel coneixement i solució dels vertaders problemes; per una societat, en definitiva, dotada d'una gran inèrcia, que sol atribuir a l'escola un paper credencialista -«el que importa és aprovar per passar al graó següent»-,

funcionalista -«el que importa és que els nins es preparin per obtenir els millors llocs de feina»-, quan no, simplement, de guarderia.

Estem convençuts que les deficiències en la qualificació professional dels ensenyants no són, quantitativament, superiors a les de qualsevol altra professió: segurament hi ha una proporció semblant de periodistes, fusters o metges competents/incompetents. Però també és cert que en poques professions es manifesta tan dramàticament el desfasament entre la dinamicitat i el canvi socials, i la paràlisi, la dificultat per seguir aquesta evolució per part d'un subsistema social, com és l'educació, la principal funció del



MITJANS DIDÀCTICS

qual és, precisament, la socialització dels infants i la transmissió (crítica?) d'una cultura.

Creim que és necessari i oportú demanar-se fins on vol l'Administració que arribi realment la reforma: perquè atesos els compromisos bàsics derivats de la nostra incorporació a la CEE i les exigències de competitivitat que això comporta, poden quedar aparcades moltes bones intencions; perquè és lícit demanar-se si existirà una voluntat política sostinguda per mantenir el nivell d'inversió necessària; perquè provocar la innovació a les aules significa provocar, a la recíproca, un major nivell d'exigència per part dels ensenyants cap a l'Administració. Perquè, en definitiva, compartim la idea que **«la Reforma educativa constitueix un succedani de la reforma social»** (Gil, 1991) i, en conseqüència, no cal esperar massa més que allò que implica el compliment d'aquest «objectiu ocult».

Però també serà honest que ens demanem fins a on pot arribar la pròpia disposició al canvi d'uns ensenyants/funcionaris vitalicis -per no parlar de la situació específica i encara més greu dels ensenyants al sector privat-, que poden veure o creure que la reforma qüestiona alguns 'drets adquirits' o, simplement, les seves còmodes rutines. Així, si bé és cert que la Reforma requereix per part de l'Administració una voluntat decidida, també ho és que demana capacitat de negociació, generositat i voluntat per totes les bandes per tal de canviar una tradició d'aquest país consistent en que sigui la funció que s'adapti al funcionari, i no al revés com seria necessari, lògic i just.

Quina formació planteja la Reforma?

Al seu Títol Quart, la LOGSE considera, explícitament, que la qualificació i formació del professorat és un factor que afavoreix la qualitat i la millora de l'ensenyament (art. 55). Coherentment, indica que aquesta formació és **«un dret i una obligació de tot el professorat i una responsabilitat de les Administracions educatives i dels propis centres»** (art.56.2). Així mateix, estableix l'obligació de les Administracions educatives de planificar la formació permanent, i **«establir les mesures oportunes per afavorir la participació del professorat en aquests programes»** (art 56.3).

La pròpia LOGSE i el projecte de Disseny Curricular Bàsic (DCB) publicat el proppassat curs donen algunes indicacions sobre el nou paper del professor i la formació inherent.

Així, la Llei Orgànica indica que els Centres docents **«completaran i desenvoluparan el currículum dels nivells, etapes, cicles, graus i modalitats d'ensenyament en el marc de la seva programació docent»** (art. 57.1); que les Administracions educatives fomentaran **«l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres i estimularan el treball en equip dels professors»** (art. 57.4) i la investigació, i **«afavoriran l'elaboració de projectes que incloguin innovacions curriculars, metodològiques, tecnològiques, didàctiques i d'organització dels centres docents»** (art. 59.1).

El DCB, per la seva part, indica reiteradament que és el professor l'encarregat de desenvolupar el currículum a través de la seva activitat docent i a l'aula.

Tot canvi curricular té conseqüències, de major o menor abast, en l'organització dels centres, en el recurs didàctic i en la qualificació del professorat. Si es tracta, com és el cas, d'un currículum obert (fins a un cert i discutible punt), és evident que aquestes conseqüències no són tan sols segures sinó importants.

Al model de currículum obert, l'Administració normativa només (i tal volta ja és massa, segons alguns) l'anomenat primer nivell de concreció. El DCB estableix uns objectius generals d'etapa, expressats en termes de capacitats, les àrees curriculars, els objectius generals de cada àrea, els blocs de continguts (conceptuals, procedimentals i actitudinals) més adients per desenvolupar les capacitats que es pretenen i, finalment, unes orientacions didàctiques i per a l'avaluació.

Als Centres i als Professors es reserva l'elaboració dels Projectes Curriculars de Centre, que representa el segon nivell de concreció: definició d'objectius de cicle, selecció de continguts adients i seqüenciació per cicles, establiment de criteris d'avaluació per cicles, definició de supòsits metodològics, definició de criteris d'organització espai-temporal, materials didàctics que s'empraran, i decisions sobre l'espai d'opcionalitat a l'Educació Secundària.

Finalment, el professorat, individualment o, si és possible, per equips d'àrea, establirà el tercer nivell de concreció: la programació d'aula, consistent en un conjunt d'unitats didàctiques, entesa cadascuna d'elles com a una «unitat de treball relativa a un procés d'ensenyament-aprenentatge, articulat i complet».

Quant a les condicions per a la Formació que requereixen els Professors i Professores per realitzar aquesta tasca, al DCB s'indica que «es possibilitaran organitzacions que permetin que la formació permanent pugui realitzar-se durant la seva jornada laboral» (el subratllat és nostre). Un altre document ministerial, el «Pla-Marc de Formació Permanent del Professorat» (1989), precisa algunes característiques del model de formació que es considera convenient: formació basada en la pràctica professional; el centre educatiu, eix de la Formació Permanent; formació a través d'estratègies diversificades i formació descentralitzada.

Un nou enfocament per a la tasca d'ensenyar i aprendre

En els documents esmentats es van perfilant uns trets distintius que, hipotèticament, condicionaran en el futur la feina de l'ensenyant. Aquests en són només alguns:

1.- L'autonomia del professor. El professor ha de ser un professional actiu capaç d'adaptar creativament, d'investigar i reflexionar sobre la seva pràctica. El professor o professora vé caracteritzat, sobre tot, per la seva funció en el disseny i desenvolupament curricular, ja que «**no es tracta d'un simple aplicador d'allò que altres han decidit, sinó que és la seva responsabilitat contestar les preguntes sobre què, com i quan ensenyar i avaluar en el segon i tercer nivell de concreció**» (Marchesi; Martín, 1989)².

Malgrat tot, «**bona part de les concepcions sobre la pràctica de l'ensenyament i dels discursos intel·lectuals sobre els professors com a motors de la mateixa obliden que els marges d'autonomia dels professors tenen un referent polític i històric**», i per això, «**la retòrica de certs discursos progressistes que detecten resistències al canvi en els profes-**

sors, que defensa papers actius per als professors, no han d'oblidar desvelar i demanar el canvi en les condicions professionals i ideològiques en que es mouen els professors (Mattingly, 1987)» (Gimeno, 1990)³. Creim que aquest comentari ens n'estalvia qualsevol altre.

2.- El professor com a investigador; el treball en equip. L'ensenyament és un procés d'interacció social que no es pot estandaritzar; per això, el professor ha de treballar com a un investigador que formula hipòtesi a partir de la pràctica i les verifica mitjançant les tècniques adients, per adaptar constantment la seva actuació a una realitat canviant. Aquest model, anomenat d'**investigació-acció**, es defineix com a «**l'estudi d'una situació social amb la finalitat de millorar la qualitat de l'acció dins la mateixa**» i consisteix en un «**procés total -revisió, diagnòstic, planificació, posada en marxa, control dels seus efectes- (...) i proporciona el nexa necessari entre l'auto-avaluació i el desenvolupament professional**» (Elliott, 1986)⁴. La investigació-acció té, entre altres, l'objectiu d'«**aconseguir l'acció cooperativa d'un grup de persones (mestres, alumnes, investigadors, pares,...) que han de decidir-se a actuar, proposar vies de solució**» (Imbernon, 1987)⁵. Es cerca, doncs, no tan sols un canvi de metodologia o de recursos, sinó d'actitud davant la pròpia tasca, que resulta particularment possible mitjançant l'intercanvi dins un grup de pertinença.

3.- El centre com a ecosistema. La influència de la teoria de sistemes en el pensament educatiu ha conduït a una visió també sistèmica del centre. Segons això, al centre coexisteix un conjunt d'elements interaccionants -no tots ells planificats ni previstos- que condicionen el resultat final de l'acció educativa. El centre es caracteritza com a «**unitat global configuradora de percepcions i realitats en professors i alumnes i com a àmbit-espai propi del desenvolupament curricular**» (Oliver, 1989)⁶, i és «**la unitat ideal per a la investigació i el desenvolupament del curriculum**, (McDonald, 1984)» (Imbernon, 1989)⁷.

4.- *Enfocament constructivista de l'aprenentatge.* Els darrers anys ha pres força i, de fet, informa l'orientació del DCB, la línia de pensament i d'investigació segons la qual l'alumne no incorpora realment coneixements pel simple exercici de la memòria (aprenentatge repetitiu), ni aprèn de forma autònoma per desplegament progressiu d'una espècie de programa intern (aprenentatge per descobriment). Ben al contrari, els alumnes posseeixen idees prèvies que tenen l'origen en una experiència ingènua o en la incorporació acrítica d'allò que la família o els mitjans de comunicació trasmeten. Una frase de David Ausubel resumeix aquesta perspectiva que avui en dia inspira nombroses investigacions: **«Si hagués de reduir tota la psicologia educativa a un sol principi, enunciaria aquest: el factor particular que més influeix en l'aprenentatge és allò que l'alumne ja sap. Averigüi's això i ensenyi-se'l en conseqüència»** (Novack, 1988)⁸.

D'aquesta forma, l'ensenyament/aprenentatge es concep com a un **procés de desenvolupament personal** de l'alumne, tan sols possible quan el nin o la nina es troben en la situació de confrontar llurs idees amb la realitat. El professor ha de facilitar l'expressió d'aquestes idees i, sempre que sigui possible, la formulació de les hipòtesis necessàries per verificar-les en una confrontació amb els fets i amb altres idees. I això s'ha de fer establint objectius no tan propers a l'infant que no provoquin el desenvolupament personal que abans esmentàvem, ni tan llunyans -carents de «significació psicològica»- que l'alumne no pugui relacionar-los significativament amb els seus coneixements, destreses i valors.

En qualsevol cas, aquests enunciats, que troben suport en la investigació actual, presenten també insuficiències i no es poden aplicar de forma mecànica i universal. Tampoc hem de perdre de vista -encara que només sigui per justificar el paper crític que ens volen concedir- que el disseny del DCB, com el de la mateixa LOGSE, respon a unes determinades concepcions ideològiques i «tècniques». Així, a un recent número de «Cuadernos de Pedagogía» es senyalava, amb molt encert al nostre parer, i en relació a la sociologia, una de les quatre «fonts del currículum» segons s'indica al DCB, però autèntica ventafocs a les propostes concretes, que **«s'agafa la sociologia (...) quan es tracta del «sistema**

educatiu», però es recorreix en exclusiva a la psicologia a l'hora de tractar els processos d'aprenentatge i ensenyament. Aquí tot són 'etapes del desenvolupament', «construcció del coneixement», 'preconceptes', 'representacions', 'diversitat', 'capacitats', 'actituds', i una llarga llista de conceptes que es refereixen sempre a l'àmbit de l'individual. Per contra, són absents tots els que correspondrien a l'àmbit del social dins l'escola mateixa: autoritat, poder, ordre, burocràcia, competència, divisió del treball, organització del temps, disposició de l'espai, cultura, etc. La institució roman bàsicament indiscutida, i així queda fora la sociologia; la càrrega de qualsevol problema es desplaça cap al costat de l'individu, i d'aquesta forma s'expandeix la psicologia» (Fernández Enguita, 1991)⁹

Conseqüències per a l'organització de la formació permanent

D'acord amb el que s'ha anat comentant, el model de formació permanent del professorat correspondria a un paradigma 'tècnic crític', que **«emfatitza sobre els mecanismes de perfecció del professorat i l'ambient en què aquest fa el seu aprenentatge»** (Imbernon, 1987)¹⁰.

Això determina que en les activitats de formació que es dissenyin juga un paper tan important l'organització i el plantejament metodològic d'aquesta com els propis continguts (didàctics, científics, etc.). Si la formació ha de promoure, fonamentalment, un procés d'investigació sobre la pràctica, el professorat haurà de conèixer els principis i la metodologia de la investigació-acció i, en l'ordre pràctic, haurà de comptar amb recursos de formació i documentació, i haurà de disposar de les facilitats horàries i organitzatives per desenvolupar una tasca d'autoformació, de desenvolupament professional que, de fet, ha de perllongar-se durant tot l'exercici de la docència.

En segon lloc, l'accent que posen les noves orientacions en el treball en equip -per elaborar el Projecte Educatiu, el Projecte Curricular, etc.- han de condicionar que sigui el centre i els equips docents, i no el

professor individual, l'**objectiu prioritari de la formació**. Els equips de centre -claustres- i d'àrea o de cicle han de participar conjuntament en la formació, ja que aquesta ha de contextualitzar-se: lligar-se les situacions concretes, irrepetibles, de cada centre, de cada aula.

En tercer lloc, la Formació Permanent haurà d'atendre a tot allò que sol anomenar-se «reciclatge» (paraula prou desencertada!), és a dir, la qualificació o requalificació d'ensenyants per a les noves especialitats o per a aquelles altres insuficientment cobertes: música, educació física, educació artística a Educació Primària, educació tecnològica bàsica a Secundària, atenció a alumnes amb Necessitats Educatives Especials, noves especialitats a la Formació Professional específica, ensenyament en català, etc., etc.

El contingut concret de les activitats de formació ha de lligar-se a una correcta detecció de necessitats, entenent que aquestes no es limiten exclusivament a allò que el professorat percep com a tals, sinó també a les previsions de modificació del sistema educatiu que es fan des de l'Administració. Això, que es preconitza a les declaracions oficials i que figura generalment als Plans de Formació Permanent hauria de completar-se amb un altre element: les necessitats que deriven del discurs utòpic que reivindicam per a l'educació, i de la crítica independent que només pot provenir de l'activitat dels nuclis autònoms de reflexió, dels Moviments de Renovació Pedagògica -tan esmorteïts darrerament- o de qualsevol altre invent similar.

Congruentment amb aquesta detecció de necessitats i de demandes, les institucions dedicades a la Formació permanent han de planificar la seva intervenció a curt i llarg termini. En aquest sentit, la planificació que realitzen, a distints nivells, la Subdirecció General de Formació del Professorat, les Unitats de Programes Educatius i els Centres de Professors pot representar un important avenç per una administració avesada a la improvisació.

Emperò, cal també criticar la progressiva estandardització de les activitats; la homogeneització de la planificació, incompatible amb un autèntic procés de descentralització i adequació a la realitat que ha de tenir la formació permanent; la generació excessiva d'iniciatives centralit-

zades (p. ex., un programa com el de Formació a Centres al qual, en un principi, no hi jugaven cap paper els Centres de Professors); la primacia general de les iniciatives de formació individuals (p. ex. els Cursos d'Actualització Científica Didàctica de 150 hores que, al marge del seu bon disseny general, es plantegen de forma descontextualitzada i no impliquen els equips docents), o la mateixa modificació de la normativa d'elecció dels òrgans de govern dels CEP, que ja fou oportunament comentada en aquestes pàgines.

Alguns continguts per a la formació permanent

La reforma prevista ha d'afectar, com ja s'ha reiterat, l'estructura general de l'ensenyament no-universitari i el currículum d'aquest. Per tant, entenem com a necessari i urgent que en un termini de temps raonable -paral·lel al propi calendari de la Reforma- tot el professorat rebi una informació/formació mínima, general i obligatòria -i, per tant, en temps lectiu- sobre les característiques que es preveuen per al sistema educatiu reformat i, especialment, sobre els continguts i metodologia de les noves etapes d'aquest.

Un segon contingut bàsic de la Formació permanent està relacionat amb l'elaboració dels Projectes Educatius de Centre, així com amb tot el que suposa el desenvolupament curricular: Projectes Curriculars de Centre i Programacions d'Aula-, i que implica el professor com a membre d'un equip. Això comporta dotar el professorat d'uns coneixements generals en els aspectes psicopedagògics, sociològics, epistemològics i didàctics, com també orientar-los per a un treball eficient en equip, per l'adaptació curricular a un entorn concret, i per al tractament de la diversitat a l'aula.

En relació amb tot això, cal fer especial esment de l'elaboració de materials curriculars, on es juga una gran part del ser o no ser de la Reforma. En aquest sentit sembla encertat que el MEC hagi posat en marxa un programa de suport per l'elaboració de Projectes Curriculars i altres materials. La important dotació d'aquests ajuts i la vàlua professional d'alguns col·lectius docents que s'hi han acollit fan esperar la generació d'una

interessant oferta que es difondrà mitjançant acords amb les editorials. Però això també comporta un risc considerable: que la presentació d'una oferta beneïda pel MEC i amb el potent suport propagandístic de les editorials limiti l'activitat del professorat en l'elaboració i/o selecció de materials, ja que, d'altra banda, no tots els professors estan preparats, ni disposen de les condicions laborals adients per realitzar aquesta tasca. En aquest sentit, creiem adient la constitució de col·lectius de professors i professores "d'aula", com comença a dir-se actualment i altres especialistes que lliguin el procés de formació permanent a l'elaboració de materials curriculars, que puguin treballar en contacte amb un entorn determinat i unes necessitats concretes, que puguin experimentar, i que puguin estar en contacte amb els usuaris -altres professors- per modificar aquesta feina. Les institucions haurien de dotar generosament aquesta feina i establir sistemes de control de qualitat i de producció tècnica. Els professors implicats, per la seva part, haurien de comptar amb l'ajut, el reconeixement i les facilitats laborals adients.

En tercer lloc, és necessari millorar la formació en aspectes relacionats amb l'organització administrativa i pedagògica dels centres, que recau fonamentalment en els equips directius, i amb les funcions de tutoria i orientació educativa i professional dels alumnes.

En quart lloc, convé recordar la presència de les anomenades «àrees transversals del currículum» (educació ambiental, educació per a la salut, educació no-sexista, etc.) que requereixen formació específica no tan sols quant al seu significat i abast, sinó quant a les dificultats didàctiques que presenten en aspirar a ser «principis organitzadors del currículum».

Finalment, i sense que aquesta relació tingui cap pretensió d'exhaustivitat, convé posar de manifest la importància de l'avaluació, no tan sols com a requeriment inexcusable del propi sistema de formació permanent (avaluar l'adequació dels plans a una realitat; avaluar el desenvolupament de plans, programes i activitats de formació; avaluar l'assoliment d'objectius,...), sinó com a part essencial del nou paper que es demana als ensenyants: avaluació formativa, avaluació d'objectius de tipus conceptual, actitudinal i procedimental; auto-avaluació i coavaluació; avaluació institucional, etc.

La participació del professorat a la Formació Permanent

La creació dels Centres de Professors ha suposat l'aparició, en els darrers anys, d'una oferta sense precedents -almenys quantitativament parlant- en el sistema educatiu. Avui, el centenar llarg de CEP que cobreixen la geografia de l'anomenat «territori MEC» (una altra definició que passarà a la història) permeten aproximar considerablement les possibilitats de formació a totes les escoles, a tots els professors i professores. El nombre d'activitats que s'ha ofert i que ha estat demanat pel propi professorat és realment important, i la participació d'aquest també ha estat significativa.

Emperò, és important no deixar-se dur per inèrcies més o menys triomfalistes i posar esment en les insuficiències, els perills i el possible esgotament de determinades estratègies.

Per bé que el nombre de participants a activitats ha estat important, en torn a un 30% anual a la majoria dels CEP, també és cert que la participació ha estat generalment molt superior a EGB que a EEMM; que existeix un col·lectiu «asidu» de la formació permanent i una gran quantitat d'ensenyants que pràcticament no hi participen; que la participació obeeix més a iniciatives individuals que d'equips docents; que s'avalua de forma molt insuficient -quan s'avalua- la repercussió a l'aula d'aquesta formació; que la motivació per formar-se respònd sovint només al desig d'incrementar el currículum personal; que moltes activitats de formació són del tot irrelevantes per canviar l'ensenyament... I també s'ha de fer esment de col·lectius que no han rebut fins ara l'atenció específica que requereixen: professors en atur, professors novells, etc.

Incrementar la participació del professorat significa augmentar i diversificar l'oferta però, sobretot, impulsar estratègies que recolzin el desenvolupament professional dels docents, cap a una mena d'«autosuficiència» en la formació. En aquest sentit l'anomenada «Formació a Centres» que alguns CEP comencen a posar en marxa pot ser una bona estratègia.

En un altre ordre de coses, és convenient que es mantengui/recuperi/estimuli l'autonomia dels CEP

quant a la participació del professorat en la gestió i la planificació, evitant que passin a ser simples administradors de decisions alienes. I també quant a la capacitat d'organitzar la seva activitat amb un alt nivell d'independència i amb les mínimes imposicions burocràtiques, per tal de poder adaptar convenientment el seu funcionament a la realitat de cada zona. Això no significa que l'Administració renunciï a controlar allò que és mantingut amb doblers públics i que, en definitiva, és un servei públic: significa només entendre que el nou paper que demana la Reforma al professorat és actiu, reflexiu, crític i autònom. Unes característiques que han de donar-se, en primer lloc, en l'organització de la seva formació permanent.

Naturalment, i com és habitual en aquest tipus d'elucubracions, queda pendent una ample capítol relatiu a les facilitats, estímuls i recompenses que pot implicar la Formació Permanent. És, tal volta, la qüestió fonamental per a molts, i inexplicablement ajornada per l'Administració. Perquè, en efecte, la Reforma implica necessàriament actualització i perfeccionament del Professorat. Però aquest només s'interessarà per la formació permanent si ho veu necessari, si ho veu possible i si ho veu convenient als seus interessos professionals i laborals. Heus ací el repte: dissenyar una 'carrera docent' que estimuli els professionals, però que contempli prioritàriament i recompensi allò que també és fonamental per a l'ensenyament: la qualitat de la feina ben feta i aquella formació permanent que canviï i millori les actuacions professionals.

Esporles, abril de 1991

- 1.- GIL VILA, F. *El análisis social de la realidad escolar*. Cuadernos de Pedagogía, nº 190, pp 12-14. Fontalba, Barcelona, març de 1991.
- 2.- MARCHESI, A.; MARTIN, E. *Reforma de la enseñanza, reforma del curriculum*. Cuadernos de Pedagogía, nº 168, pp. 86-88. Fontalba, Barcelona, març de 1989.
- 3.- GIMENO SACRISTAN, J. *Conciencia i acció sobre la pràctica com a lliberació professional dels professors*. Ponència a les «Jornades sobre Models i Estratègies en la formació permanent del professorat en els països de la CEE» Universitat de Barcelona, març de 1990.

- 4.- ELLIOTT, J. *Action-Research: normas para la autoevaluación en los colegios*. A. Elliott, J. et al., *Investigación-acción en el aula*. Generalitat Valenciana: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. València, 1986.
- 5, 7 i 10.- IMBERNON, F. *La formación permanente del professorat. Anàlisi dels formadors de formadors*. Barcanova. Barcelona, 1987.
- 6.- OLIVER JAUME, J. *Espacios educativos y sistemas de formación. (metodología ecológica y organización educativa)*. Revista interuniversitaria de formación del profesorado. Secretariado de publicaciones de la Universidad de Zaragoza, 1989.
- 8.- NOVACK, J.D. *Constructivismo humano: un consenso emergente*. Enseñanza de las Ciencias, 6(3), pp. 213-223. ICE UAB/ICE UV, Barcelona, 1988.
- 9.- FERNANDEZENGUITA, M. *Sociologia si, sociologia no*. Cuadernos de Pedagogía, nº 190, pp. 8-10. Fontalba, Barcelona març de 1991.

ELS MATERIALS DE L'EDUCACIÓ

Pio Maceda

de la Secretaria Política Educativa
de la Confederació d'STEs

La psicologia ha aportat interpretacions sobre els processos d'adquisició dels esquemes cognoscitius i de socialització al llarg de les diferents etapes de la infància i l'adolescència. Amb diferents matisos, els psicòlegs coincideixen que els esquemes operatius es construeixen a partir de la reflexió sobre les pròpies experiències, d'una forma cada vegada més complexa.

Piaget ha vingut a dir-nos que l'alumne no aprèn a través del discurs del professor, sinó a través de relacionar els nous conceptes amb aquells que ja té. Allò que un sap de veres damunt un tema, constitueix un cos organitzat a la memòria que es posa en acció per abordar nous problemes que s'hi refereixen. En canvi, allò que es sap malament (memoritzat sense comprendre-ho) no funciona com a cos organitzat i operatiu.

Aquestes teories de la psicopedagogia del coneixement han cobrat realitat en la labor dels col·lectius del professorat que defensen l'escola com a investigació. Un exemple de fa bastants anys és el de Freinet, que sense una teoria molt elaborada, ja definia aquesta forma

d'aprendre que incorporava els materials (impremta escolar, guies de la biblioteca de treball, equips per a física i ciències, ...) en els seus plans de treball, com a suports imprescindibles de la construcció dels conceptes. Més actuals són les experiències damunt les quals teoritza Tonucci quan es planteja l'aprenentatge com a investigació des dels primers moments de l'escolarització.

Mentre en els anys cinquanta, Freinet i altres impulsors de l'ensenyament actiu avançaven en aquesta línia, la major part dels nins i nines del nostre país, rebien una cultura memoritzada enllaunada dins una enciclopèdia. Quan els anys seixanta, la Llei d'Educació va aportar la novetat metodològica del treball amb fitxes, la realitat va demostrar que aquesta no era una forma vàlida de treball perquè els nins i nines, majoritàriament, no s'identificaven amb el llenguatge i els continguts d'unes experiències excessivament retòriques, que eren les que hi apareixien.

Els anys no han passat de franc i el país, igual que la resta de les zones avançades, ha entrat en una era dominada per la informació, a través de poderosos mitjans de comunicació i de sistemes informàtics. L'escola ha d'ajudar les persones a viure en aquesta societat que els teòrics han denominat «societat de la informació». L'educació no pot limitar-se al llenguatge oral i escrit ni al llenguatge formalitzat de les matemàtiques; avui ha d'abordar el llenguatge àudio-visual (cinema, video, so) i els principals llenguatges de la informàtica.

No és correcte discutir, com encara es fa, si convé més o manco el llatí, perquè el llatí com a qualsevol altra assignatura, ben donada, és útil per a exercitar el coneixement. La discussió ha de centrar-se sobre quins són els elements imprescindibles per tal que una persona pugui desenvolupar-se al món d'avui. Si fa un segle era analfabet qui no dominava la lecto-escritura, no hauriem de considerar ara analfabet, també, qui desconegui els rudiments del llenguatge àudio-visual i el dels ordinadors?. El problema és que els alumnes tenen un horari limitat i cal oferir-los les qüestions imprescindibles, tot i completant-les després amb altres sense carregar-los en excés.



El motiu d'aquest article era reflexionar damunt el paper dels materials necessaris per a desenvolupar la nostra concepció de l'educació. Fins ara, a la major part dels centres, el llibre de text, detenta el quasi exclusiu monopoli dels continguts que han d'aprendre els alumnes.

El llibre de text, que sense dubte, ha jugat un paper molt important i s'ha perfeccionat al llarg del temps, té com a inconvenient esser una «cotilla» uniforme per a tots els centres quan la realitat cultural i social del nostre país és molt rica i diversa. A més a més, reflecteix uns models quasi sempre urbans i amb valors preeminentment masculins.

Fins ara, la major part de les alternatives complementàries al llibre de text es deuen al voluntarisme d'un sector del professorat, el millor exponent del qual es troba en el treball dels professors de pàrvuls, que confeccionen materials a fi de que cada alumne pugui reforçar aquells aspectes en els que té un major retard, de la mateixa manera que en fa un petit sector del professorat d'altres nivells. Tot això, però, és insuficient, si tenim en compte que caldria aconseguir materials adequats a cada realitat, i tant per a les matèries tradicionals com per a les noves tecnologies (ecologia, consum, etc.). És per això que, des d'aquí, plantejam dues necessitats. Per una part, que hi hagi equips de professors que s'especialitzin en la confecció de materials i per una altra, que es redueixi l'horari lectiu del professorat en benefici del no

lectiu, la qual cosa els permetrà reflexionar damunt la pràctica i planificar la correcta utilització d'aquests materials.

Cal que els equips que realitzin els materials, comptin amb preparació i recursos suficients per fer-los, perquè, si no, és difícil que serveixin per a motivar els alumnes que estan acostumats al luxe expressiu de la publicitat en els diferents mitjans de comunicació, inclosa aquella que es posa dins la bústia de ca seva. Dia a dia, la fitxa a ciclostil restarà més allunyada de l'interès infantil, a no ser que sigui fruit del treball dels propis alumnes que aprenen tècniques de reproducció amb el professor. Cada dia tindrà més importància el maneig del vídeo i l'ordinador i, per això, és imprescindible comptar amb un professorat que domini aquestes tècniques.

La conclusió podria ésser constatar que els materials són necessaris per a millorar l'aprenentatge dels conceptes i que, d'any en any, adquireixen més pes les noves tecnologies en aquest procés. I, al mateix temps, afirmar que per si mateixos, no tenen cap valor ja que els succeeix el mateix que als maons i als blocs de pedra, que cobren sentit en funció d'un projecte de construcció que, per a nosaltres, seria el Pla de Centre i el Programa concret de cada àrea.



ELS MATERIALS DIDÀCTICS I LA REFORMA.

Maite Soler.

Coordinadora de les Àrees de Documentació i
Experimentació de les Ciències i Didàctiques Tecnològiques de la
Generalitat de Catalunya.

(Extracte)

Creiem que la veritable reforma del nostre sistema educatiu, amb l'aplicació de la LOGSE, esdevindrà com a conseqüència d'avançar en dues línies complementàries:

- L'autonomia dels centres docents i la seva singularització.
- La dotació de materials didàctics diversificats i de qualitat, amb els suports de les noves tecnologies que permetin als professors i als centres fomentar el darrer nivell de concreció curricular.

Ambdues línies han de donar-se juntes. Sense materials, documents per a la classe, etc. seran els llibres de text, i per tant, les editorials les qui concretaran el currículum i és evident que, per motius comercials,

aquesta concreció serà uniforme per a tot l'Estat, o per a tota la Comunitat Autònoma, i això està en contradicció amb la singularització de cada centre docent segons el seu Projecte Educatiu, Reglament de Règim Intern i Pla de Centre.

La tasca de les entitats públiques i privades és, doncs, posar les condicions perquè es produeixin materials, es coneguin els que existeixen arreu i es posin a disposició dels professionals del món de l'ensenyament per dur a terme la veritable reforma del sistema educatiu en el sentit del progrés i de la millora de la qualitat de l'ensenyament.

EL ONDE UNA INSTITUCIÓ AL SERVEI DEL

EL TREBALL DOCENT EN EL SECTOR PRIVAT DEL SISTEMA

CAP A LA REVALORACIÓ DEL TREBALL DOCENT

Una societat que pretengui avançar ha de prestar una major atenció a l'educació. El malestar docent, les exigències que la societat ens planteja, són una realitat. Al professorat li manca suport social, sols rep crítiques responsabilitzant-lo del fracàs escolar i dels problemes de l'ensenyament, quan totes i tots sabem que aquests problemes exigeixen solucions polítiques i socials...

És necessari, per tant, **REVALORAR SOCIALMENT LA FUNCIÓ DOCENT, LA FOR-**

MACIÓ INICIAL I PERMANENT, LES DOTACIONS DE MATERIAL I ELS SALARIS DEL PROFESSORAT.

Per a que tot això sigui possible cal una clara



Amb el vostre ajut alçaré el vol

privat del sistema

Ministeri pel que fa a les escoles i alumnes.

Centres de parvulari i primària, l'ensenyament secundari i inicial, permanent

amb un fons molt variat (art, música, teatre, cinema, vídeo, etc.), videoteca, ...

Proporcionar uns recursos adequats que cada un dels centres comercialitzant les

taquilla de distribució i gestió, tot i el fet que permet proporcionar un servei més estret, en qualsevol

Tipologies: revistes, vídeos, video VHS, audiotapes, etc.



lectiu, la qual cosa els permetrà reflexionar, demunt la pràctica i planificar materials.

Cal que els e amb preparació si no, és difícil que estan acostats els diferents mitjans es posa dins la ciclostil restarà r que sigui fruit de tècniques de re tindrà més import per això, és imp que domini aque

La conclusió són necessaris p tes i que, d'any tecnologies en a que per si mateix el mateix que als sentit en funció nosaltres, seria cada àrea.



ELS MATERIALS DIDÀCTICS I LA REFORMA

voluntat política. Sense aquesta és impensable una verdadera **REFORMA EDUCATIVA**.

DIGNIFICAR LA TASCA DOCENT I TOTS ELS ASPECTES QUE PUGUIN MILLORAR LA QUALITAT DE L'ENSENYAMENT DEPEN DE NOSALTRES.

Per això, vos presentam el següent document:

UN ENSENYAMENT PER A LA SOCIETAT DE L'ANY 2000.

Volem un ensenyament capaç de formar joves crítics, solidaris i autosuficients. Un ensenyament que sàpiga adaptar-se a les necessitats educatives de cadascú, que assumeixi un món en contínua evolució i que faciliti la col·laboració de tots els sectors de la comunitat educativa.

L'EDUCACIÓ: UNA INVERSIÓ AMB FUTUR

Volem una escola compensadora de les

desigualtats socials, un instrument de lluita per la dignitat i l'emancipació humanes. A més a més d'una nova estructura del sistema educatiu, reivindiquem una nova forma d'ensenyar, que, tot basant-se en el treball d'equip, compti amb els recursos humans i materials escaients.

UN OBJECTIU IMPORTANT: FER DE L'EDUCACIÓ UNA PRIORITAT.

Promoure una educació, una formació i una cultura que afavoreixin l'autonomia, la responsabilitat, l'educació ciutadana, és construir amb ciments sòlids una societat democràtica.

El pressupost destinat al servei públic de l'educació ha de ser prioritari, i són moltes les raons que avalen aquesta afirmació:

- a) La qualitat dels recursos humans és la clau del desenvolupament d'un país.

EL ONDE UNA INSTITUCIÓ AL SERVEI DEL

...privat del sistema

- b) Una educació per a tothom és el fonament d'una societat democràtica.

REVALORAR EL TREBALL DOCENT: UN REpte PER A TOTHOM.

Cerquem el just reconeixement de la importància social del treball docent, amb la mateixa categoria en tots els nivells d'ensenyament, des de l'educació infantil fins la universitària. Per això, reivindicuem:

- a) Una remuneració d'acord amb la importància que la societat ha de donar al treball docent.
b) Una formació inicial científica i superior, entroncada amb una formació contínua durant la nostra vida professional.

És per això que demanem la teva col·laboració impulsant el debat social d'aquestes 10 propostes per a la revaloració del treball docent i l'educació:

10 PROPOSTES

- 1. NO UN MAGATZEM.** Escolaritzar tota la població ja no és suficient; hom precisa recursos educatius i suports psicopedagògics adients.
- 2. NO UNA CURSA D'OBSTACLES.** La vida professional no pot convertir-se en una cursa d'obstacles per als ensenyants. La selecció ha d'estar entroncada amb la formació inicial i cal acabar amb les situacions d'instabilitat professional.
- 3. POSSIBILITAT D'ENSENYAMENT INDIVIDUALITZAT.** Hom precisa la suficient plantilla perquè el professorat pugui atendre adequadament les necessitats educatives de cada alumne/a.

nisteri pel que fa
coles i alumnes.

tres de parvulari
l'ensenyament
5 inicial, perma-

xen un fons molt
artit en seccions
re), videoteca, ...

proporcionar uns
que cada un dels
mercialitzant les

arxa de distribu-
a gestió, tot i el
ret proporcionar
estre, en qualse-

ltiples: revistes,
cles, video VHS,
ogiques ...



lectiu, la qual cosa és una pràctica i plan dels materials.

Cal que els ensenyaments es preparin amb preparació si no, és difícil que estiguin acostats als diferents mitjans que es posa dins la classe. El ciclostil restarà en desús que sigui fruit de les tècniques de reproducció que tindrà més importància. Per això, és important que domini aque-

La conclusió és que són necessàries mesures i que, d'any en any, les tecnologies en aquest camp que per si mateixes no donen el mateix que als anys anteriors, en funció de les necessitats, seria important cada àrea.



ELS MATERIALS DIDÀCTICS I LA REFORMA

4. **SALUT LABORAL.** Cal millorar les condicions de salubritat dels centres, per tal de facilitar el treball del professorat i disminuir el risc de malalties professionals, definició del seu quadre i garantia d'una atenció sanitària en condicions.
5. **UN CENTRE AGRADABLE DE VIURE.** Arquitectura i voltants adaptats a les necessitats del treball docent i suficients locals per a tots els serveis.
6. **UNA TEORIA I UNA PRÀCTICA EDUCATIVA CONTEMPORÀNIA.** Els laboratoris, biblioteques i tallers han d'estar dotats dels millors materials. S'ha de facilitar l'aplicació i l'intercanvi d'innovacions educatives.
7. **UNA ESCOLA COL-LABORADORA.** No s'entén un ensenyament modern sense treball en equip i coordinació entre tots els professionals que formen part del centre educatiu, per la qual cosa es precisa una reducció de l'horari lectiu.
8. **UN ENSENYAMENT CIENTÍFIC, LAIC I INSERIT EN LA SOCIETAT.** L'escola s'ha d'obrir a un diàleg actiu amb la societat, amb la participació i el compromís de tots els sectors de la comunitat educativa.
9. **UN PROFESSORAT VALORAT SOCIALMENT.** Una remuneració d'acord amb la importància que la societat ha de donar al treball docent.
10. **UN ENSENYAMENT NO S'IMPROVISA.** Aquesta professió, que evoluciona sense parar, exigeix una formació inicial de nivell superior i una formació contínua al llarg de tota la nostra vida professional. Cal que les administracions i patronals garanteixin aquesta formació durant l'horari laboral.

EL CNDP, UNA INSTITUCIÓ AL SERVEI DEL PERSONAL DOCENT.

Pere Manzanares.

Delegat Itinerant al CDDP de Perpinyà i responsable de la llibreria del CDDP de França.

El Centre Nacional de Documentació Pedagògica (CNDP) és, dins l'Estat francès, una estructura piramidal que té per missió de concebre, realitzar i distribuir tot el que els ensenyants (mestres, professors, formadors) necessiten sense haver-ho de realitzar ells mateixos.

El CNDP, amb una plantilla de 2.300 persones i amb seu administrativa a París que defineix les polítiques editorials i els grans eixos d'intervenció i animació, consta de 123 centres regionals (CRDP), departamentals (CDDP) o locals (comarcals) oberts als 300.000 educadors regulars o ocasionals del sistema educatiu.

Cada un d'aquests centres és organitzat segons tres grans eixos:

- Un servei de documentació (consulta i préstec de documents).
- Un servei editorial.
- Un servei d'enginyeria educativa (venda de documents, assessorament en tecnologies de comunicació, informació i documentació, animacions diverses, organització de diades temàtiques, exposicions, debats, ...).

El CNDP vol ésser la casa dels ensenyants, un lloc de trobada i de consulta privilegiat, animat per pedagogs al servei dels pedagogs.

Emanat del Ministeri de l'Educació Nacional (Instància de Tutela), el CNDP es beneficia d'una certa independència i autonomia. Aquesta fluïdesa li permet de mantenir-se a l'aguait dels canvis, de la demanda i de les noves problemàtiques en matèria d'educació. El CNDP col·labora sense dis-

criminació amb el sector públic i el sector privat del sistema educatiu francès.

El CNDP actua com a apèndix del Ministeri pel que fa a les grans campanyes dirigides a les escoles i alumnes.

Els usuaris representen tant els mestres de parvulari com d'EGB, d'Instituts, de Liceus, i de l'ensenyament superior, com d'organismes de formació inicial, permanent i d'adults.

Els serveis de documentació posseeixen un fons molt ric (de 30.000 a 60.000 referències) repartit en seccions de biblioteca, mediateca, logiteca (Software), videoteca, ...

Les llibreries posseeixen o poden proporcionar uns 18.000 documents amb la particularitat que cada un dels 123 centres pot editar documents tot comercialitzant les produccions dels altres.

Això ha suposat l'organització d'una xarxa de distribució bastant feixuga pel que fa a la seva gestió, tot i el recurs a la telemàtica, però que permet proporcionar qualsevol document editat, a qualsevol mestre, en qualsevol lloc i en poc temps.

Els suports dels documents són múltiples: revistes, opuscles, llibres, diapositives amb opuscles, video VHS, software amb opuscles, maletes pedagògiques ...



Tots els centres disposen dels periòdics i revistes administratives (Butlletins del Ministeri, revistes monogràfiques de gran abast) editats pels serveis centrals i el Ministeri, els butlletins de programació i reglamentació en cada disciplina o matèria i a cada nivell o etapa de l'escolarització.

Cada vegada es fa més evident i necessari relacionar-se amb persones d'àmbits no estrictament escolars, siguin culturals, socials, econòmics, institucionals o privats.

En el marc d'una emergència, cada vegada més evident també, de l'entitat europea, el CNDP contempla de manera positiva les relacions, intercanvis i col·laboracions amb els estats i comunitats veïnes.

Es així que, per primera vegada, es signarà, aquest mes d'abril, un conveni de cooperació entre el CNDP i la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Aquest conveni comprendrà els intercanvis de documents, els drets de reproducció de certs documents en les respectives llengües així com coproduccions i intercanvis de personal en el marc de la formació.

El Mercat Unic necessitarà demà una harmonització de les competències i del «savoir faire» dels homes provinents de països veïns. És ja un deure per als responsables de l'educació de preparar-hi els joves d'avui.

SUPER PLANAR

25 PULGADAS

PANTALLA BLACK MATRIX
ANTIRREFLEJOS

THOMSON



PINTURAS VILA S. L.

- PINTURA DECORATIVA
- ARTÍSTICA
- PUBLICITARIA
- LAMINADO EN ORO
- ROTULACIÓN POR MICROPROCESADOR (Sistema Fasson y A.P.A.)
- ROTULACIÓN EN EMBARCACIONES Y FACHADAS

Gremio Herreros, 48 - Nave B
Pol. Son Castelló
07009 Palma de Mallorca

Tel 29 29 40

MAC

INFORMATICA

CECILIO METELO, 7
TEL 971 / 72 13 77
FAX 971 / 72 79 02
(07003) PALMA DE MCA



Tulip[®] pc compact 2

DISKETERA 3,5 1,44 MB
DISCO DURO DE 20 MB
MONITOR MONOCROMO
TECLADO 102 TECLAS
MS/DOS 4.01

119.000 PTAS*

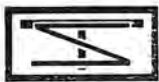
FABRICADO EN EUROPA
IMPRESORAS DESDE 35.000 PTAS

* IVA NO INCLUIDO

L'equipament de l'escola de Formació en Mitjans Didàctics ha estat a càrrec de les firmes següents:



AUDIOSISTEMAS



cocinas
Sanz



Tecno broker
CORREDURIA DE SEGUROS S. A.

AUDIOLUX
ALTA FIDELIDAD

REPRO
PALMA, S.L.

DESMON

MAC INFORMATICA



Instalaciones
TOMEU

Guillem Carrió. Fusteria

Juan Ripoll Rotger, s. a.

THOMSON

CANAL+



PRESENTACIÓ DEL LLIBRE «ELS CONSELLS ESCOLARS MUNICIPALS»

Dia 16 d'abril de 1991 va tenir lloc a la Casa de Cultura de Palma la presentació del llibre «Els Consells Escolars Municipals» on es recollia la documentació, propostes i conclusions obtingudes a les I Jornades sobre Consells Escolars Municipals, organitzades l'any 1990 per l' STEI en col·laboració amb la Conselleria de Cultura, Educació i Esports. A la presentació hi varen assistir el President del Consejo Escolar de Estado, Sr. Francisco Ramos i el Sr. Bartomeu Rotger, Director General d'Educació.

Us donam a conèixer els seus discursos.

El llibre que avui presentam és el resultat de tot un treball, intens i acurat, realitzat per un col·lectiu de professors que, al llarg de tres dies, varen reflexionar sobre la necessitat d'una implantació creixent del Consells Escolars als municipis de les Balears.

Es tracta, per tant, d'un llibre de documentació, de dades orientatives i propostes de treball que, d'una forma pràctica, poden ajudar a definir el paper dels consells escolars dins el nostre sistema educatiu.

Tots sabeu que, fa poc, la Conselleria va elaborar un document de debat que, a partir d'unes línies diferenciadores de la nostra realitat lingüística i cultural, pretén de connectar la reforma educativa amb les aspiracions i les necessitats del nostre poble. Les notes d'identitat, modernitat i eficàcia volien definir en part el que pretén aquest nou model educatiu. Aquesta eficàcia que suposa encarar amb decisió els problemes d'autonomia de centres, d'organització i direcció, de currículum propi ... necessita al mateix temps d'un suport a nivell «staff» que requereix la participació activa i efectiva de la comunitat escolar. Si, a més, pensam en el paper transcendent que, dins un model descentralitzat, hauran de jugar les corporacions locals i mancomunitats, és evident que aquest òrgan de participació local que és el Consell Escolar Municipal ha d'estar present. Per

això, la Conselleria, com es diu al nou model educatiu, donarà suport a tota iniciativa que suposi la implantació eficaç d'aquests consells als nostres pobles i ciutats. En aquesta tasca, estic segur que el Consell Escolar de l'Estat, avui representat pel seu President, Sr. Francisco Ramos, ens ajudarà amb la seva orientació i estímul.

El meu agraïment a tots els professors i ajuntaments que han participat en aquestes jornades, especialment a l' STEI que s'ha encarregat de la seva organització i la posterior elaboració del document.

Sr. Bartomeu Rotger
Director General d'Educació.



D'esquerra a dreta: Pere Polo, Bartomeu Rotger, Francisco Ramos i Andreu Crespi

Els Consells Escolars Municipals.

La Ley Orgánica reguladora del Derecho a la Educación ha permitido, mediante su desarrollo, la más amplia y efectiva participación de la comunidad educativa en la programación general de la enseñanza y en la mejora de la calidad de la educación en nuestro país, a través de los Consejos Escolares.

Dicha ley regula estos órganos en tres niveles: Consejo Escolar del Estado, Consejos Escolares de Comunidades Autónomas y Territoriales y Consejos Escolares de Centros.

Pero si bien los Consejos Escolares de Centros, los de Comunidades Autónomas con competencias educativas plenas y por supuesto el Consejo Escolar del Estado han sido desarrollados y regulados por una serie de normas que permiten su normal funcionamiento, no sucede lo mismo con los Consejos Escolares Territoriales, en cuyo grupo se pueden incluir los Consejos Provinciales, Comarcales, Municipales, de Distrito, etc.

Por ello el Sindicato de Trabajadores de la Enseñanza de las Islas Baleares, consciente de la necesidad del desarrollo del art. 35 de la LODE -que autoriza a los poderes públicos el establecimiento de Consejos Escolares de ámbitos territoriales distintos a los autonómicos- ha tenido la feliz iniciativa de comenzar una reflexión y un debate sobre este problema.

Fruto de ese trabajo es el libro que hoy presentamos sobre los Consejos Escolares Municipales, en el que se recoge documentación, propuestas y conclusiones que forman un amplio «dossier» sobre estos organismos.

En la presente publicación se recoge muy acertadamente la legislación del Estado y Comunidades Autónomas con competencias educativas plenas sobre los Consejos Escolares de los distintos ámbitos, en un análisis sugestivo y profundo de este tema, incorporando también como elementos para el debate toda una serie de manifestaciones, a mi juicio muy importantes, de diversos responsables municipales que vienen a completar el círculo del problema que hoy nos preocupa, así como determinados proyectos y ponencias presentados sobre la materia, de entre los que destacaré el Seminario sobre «Participación educativa», organizado por el

Consejo Escolar Valenciano, que reunió por primera vez a los Presidentes y representantes de los Consejos Escolares Autonómicos y del Consejo Escolar del Estado, y que sirvió para reflexionar sobre la situación y problemática de la participación social en la educación y conocer el funcionamiento y trabajo de cada Consejo y las conclusiones del II Congreso de Movimientos de Renovación Pedagógica, relacionadas con el servicio educativo en un proyecto de desarrollo comunitario, entendiéndose por tal «el conjunto de medidas de crecimiento que la comunidad planifica para llegar a un mayor índice de bienestar».

En lo referente a la legislación sobre Consejos Escolares en todos sus ámbitos, el libro recoge toda la normativa dictada por parte del Estado y de las Comunidades Autónomas, comenzando en primer lugar por los Títulos II y III de la Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación, relativos a la participación en la programación general de la enseñanza y órganos de gobierno de los centros públicos, entre los que se incluye el Consejo Escolar de Centro.

El art. 27 de la Constitución, que garantiza el derecho de todos a la educación, los art. 34 y 35 de la LODE que establecen en cada comunidad autónoma un Consejo Escolar para su ámbito territorial, cuya composición y funcionamiento serán regulados por una Ley de la Asamblea correspondiente y la autorización a los poderes públicos para establecer Consejos Escolares de ámbitos territoriales distintos a los autonómicos, constituyen las bases legales para el amplio desarrollo normativo llevado a cabo en esta materia.

[.....]

Me ha resultado muy curioso y satisfactorio poder saber, en lo que a las Islas Baleares se refiere, la existencia de:

- El Consejo Municipal de Educación del Ayuntamiento de Palma, cuya creación ha sido aprobada por el pleno del Ayuntamiento en sesión del 27 de julio de 1989 y cuyas funciones principales son las de elevar propuestas de actuaciones municipales en materia educativa, elaborar criterios de prioridad presupuestaria en temas educativos e impulsar la participación y coordinación y actuacio-

nes en el ámbito de la educación.

- El proyecto de creación del Consejo Escolar de Menorca, que se concibe como órgano de participación ciudadana dependiente del Consejo Insular, integrado entre otros por representantes de los Ayuntamientos y entidades locales menores de la isla.

El Consejo deberá ser presidido por el Presidente del Consell Insular de Menorca y, en su ausencia, por el Consejero-Delegado de Educación del Consell.

- El proyecto de Consejo Municipal de Educación del Ayuntamiento de Ciudadela, para la coordinación de los diferentes aspectos que la escuela debe asumir en materia educativa.

Hay otro tema en el libro que comentamos, que me parece de gran interés también, y sobre cuyas opiniones creo que merece detenerse un momento, y es en lo que se refiere a las competencias educativas de los municipios.

La Administración Local, ha jugado tradicionalmente un papel muy importante en el funcionamiento del sistema educativo, si bien limitado al ámbito de la Enseñanza Primaria, o al de la Educación General Básica, fundamentalmente en relación con los centros, su construcción y mantenimiento.

Esta labor, de gran impacto social, corría a cargo de los municipios, sin que en muchos casos, éstos gozasen de una gran capacidad de gestión, ni contaran con los recursos económicos suficientes para afrontar tan elevados costes.

Este problema, que no es nuevo, ha sido tratado y el libro así lo recoge en las primeras jornadas sobre Municipios y Educación que tuvieron lugar en Barcelona en el año 1981 y después en las celebradas en el año 1984 en Salamanca, donde ya aparece una demanda clara por parte de los municipios de mayores competencias en Educación.

La situación legal anterior a la Constitución era la siguiente:

- La enseñanza es un servicio público estatal.
- Los Centros públicos creados por el Estado son estatales, pero los edificios y solares son municipales.
- La acción educativa es de responsabilidad estatal, si bien la estructura de la enseñanza corre a cargo de los municipios.

Pero la Constitución de 1978 cambia el marco de competencias de los poderes públicos y según el art. 137 el Municipio y la Provincia tienen autonomía para la gestión de sus respectivos intereses, uno de los cuales evidentemente es la enseñanza.

Por su parte la Ley 7/1985, de 2 de abril, reguladora de las bases de Régimen Local, desarrolla la gestión de los intereses educativos de las Entidades Locales y reconoce competencias a los municipios en la programación de la enseñanza y de cooperación en la creación, construcción y sostenimiento de Centros docentes públicos, facultando en el art. 27 a la Administración del Estado y de las Comunidades Autónomas para delegar en los municipios el ejercicio de las competencias en materias que afectan a sus intereses propios.



Por tanto los municipios en la situación actual han adquirido una serie de nuevas competencias y, una vez que dispongan de medios económicos suficientes podrían adquirir, otras distintas, por vía de delegación según autoriza la Ley Reguladora de Bases de Régimen Local, lo cual sin duda, en la medida en que la Administración Local es la más próxima a los ciudadanos, ha de redundar en una mejor prestación del servicio público educativo.

Los Consejos Escolares Municipales son órganos muy importantes capaces de acercar la actuación de los Municipios en materia de educación, con la aspiración de que la Administración Central y Autonómica se reserven los aspectos fundamentales de la programación educativa y la función general de coordinación y control. Por ello me atrevo a afirmar que hay que ir creando un nuevo modelo que vaya aproximando el sistema educativo a los municipios.

Precisamente el Consejo Escolar del Estado, que actualmente me honro en presidir, ha venido mostrando a lo largo de estos años de su reciente andadura, su interés por el esfuerzo que las Corporaciones Locales realizan en materia de enseñanza y la necesidad de que el Estado complete la regulación de los distintos Consejos Escolares en desarrollo de la LODE para que la participación de la comunidad escolar sea cada vez más efectiva.

Así en los estudios que el Consejo realizó para elaborar el informe sobre el estado y situación del sistema educativo de los cursos 1986-87 y 1987-88 hizo constar el cálculo del importe de gasto público en educación efectuado por las Corporaciones Locales, resultando las cantidades siguientes,

Año 1987	98.258	millones de pesetas.
Año 1988	119.758	millones de pesetas.

Y en el propio informe aprobado por el Pleno del Consejo correspondiente al curso 1986-87, se afirma: «Se entiende como positiva y necesaria la mayor implicación de los entes locales en el proceso educativo y por las mismas razones de proximidad y preocupaciones específicas. Las competencias educativas de las Corporaciones Locales, indeterminadas y escasas, podrían ampliarse a través del marco previsto en la Ley Orgánica reguladora del Derecho a la Educación y en la Ley de Bases de Régimen Local».

Y en cuanto a los Consejos Escolares Municipales, el Consejo Escolar del Estado, ha dicho:

«Habiéndose procedido en el ámbito de determinadas Comunidades Autónomas con competencias a la regularización de los Consejos Escolares de ámbito provincial, comarcal o municipal, se insta al Ministerio de Educación y Ciencia a que, a la mayor brevedad y en el ámbito de su competencia, promueva la regulación del marco que posibilite a los distintos poderes públicos el establecimiento de dichos Consejos. Igualmente se insta a que lo hagan las Comunidades Autónomas que teniendo competencias al efecto no hayan procedido a ello».

Finalmente, y para concluir, sólo me queda hacer ante ustedes alguna breve reflexión sobre la participación social en la educación. Podríamos decir que si la participación no existiese habría que inventarla, porque no cabe duda que la democracia, en un estado social y democrático de derecho como el que define nuestra Constitución, se completa con la participación activa de los sectores afectados.

Pero, en segundo lugar, no me cabe duda que cualquier reforma y mejora de la educación, como en la que ahora estamos empeñados con la L.O.G.S.E, no se asentará sobre bases firmes y tendrá un futuro prometededor, si no se basa en la participación en toda su plenitud de la Comunidad educativa.

Las Jornadas que los Consejos Escolares del Estado y de las Comunidades Autónomas, hemos celebrado la pasada semana en Canarias, han definido la participación no sólo como un derecho, sino también como un deber. Allí hemos abundado en muchos de los temas que aquí hemos tratado esta tarde y se ha vuelto a insistir en la necesidad urgente del establecimiento de los Consejos Escolares Municipales.

A mí, como Presidente del Consejo Escolar del Estado, sólo me queda mostrar mi agradecimiento a los organizadores de este acto, a los que lo han patrocinado y a todos ustedes a quienes animo de nuevo a continuar en esta línea de defensa de la participación social en la educación.

Sr. Francisco Ramos
Presidente del Consejo Escolar del Estado.

tecnobroker
CORREDURIA DE SEGUROS S. A.

Especialistas
en todo tipo de seguros
Precios especiales para afiliados
del STEI

Reina M^a Cristina, 17, 1^a

FAX 76 07 52

Tel. 76 13 35 - 7614 44

07004 Palma de Mallorca

**SOLAMENTE EN
OLMOS 44**

FOTOCOPIAS EN COLOR

Cantidad de FOTOCOPIAS EN COLOR de cada original	PRECIOS	
	TAMAÑO DIN A 4	TAMAÑO DIN A 3
1 o 2.	250 Ptas.*	300 Ptas.*
3 o 4.	200 Ptas.*	250 Ptas.*
de 5 a 9.	150 Ptas.	200 Ptas.
de 10 a 24	125 Ptas.	175 Ptas.
25 o más	100 Ptas.	150 Ptas.

*Para muchas copias, consultar precio.
Con estos precios no está incluido el IVA.
Para ampliaciones y reducciones y tratamiento de color, consultar precio.

Central Copisteria



PRENSA UNIVERSITARIA®

C/. Terra Santa, 5.
07001 Palma de Mallorca.
Tel. 72 06 96.

LIVRO DE EXERCÍCIOS DE PORTUGUÉS PARA ESTRANGEIROS

Silvia Mello Kleemann e Ângela Nieto Yuste

Profesoras de Português Escola Oficial de Idiomas de Barcelona

Ejercicios destinados a un público adulto y principiante,
destinados a reforzar la estructura gramatical de la lengua,
y alcanzar un léxico adecuado, propio de un primer nivel.

Igualmente se incluyen ejercicios de laboratorio,
concentrados en 4 cassettes
para realizar práctica fonética,
escuchando y reproduciendo las estructuras de cada unidad

MITJANS DIDÀCTICS

VIAJA JOVEN - Verano'91

CIRCUITOS AUTOCAR

ITALIA AL DENTE (10 días) Sal Barcelona desde 45.900 ptas
 PARÍS PAISES BAJOS (10 días) Sal Barcelona desde 43.450 ptas
 PARÍS SIEMPRE PARÍS (7 días) Sal Barcelona desde 28.250 ptas

AEREOS

ESTANCIA EN ROMA (8 días) Sal Barcelona desde 43.950 ptas
 ITALIA A TU AIRE (8 días) Sal Barcelona desde 57.650 ptas
 ESTANCIA EN VIENA (8 días) Sal Barcelona desde 50.300 ptas
 AUSTRIA A TU AIRE (8 días) Sal Barcelona desde 63.450 ptas
 ESTANCIA EN PARÍS (8 días) Sal Barcelona desde 43.200 ptas
 ESTANCIA EN ATENAS (8 días) Sal Valencia desde 33.950 ptas
 ATENAS + MIKONOS (8 días) Sal Valencia desde 40.300 ptas

ESTANCIA EN ESTAMBUL (8 días) Sal Barcelona desde 43.450 ptas
 FABULOSA CAPADOCIA (8 días) Sal Barcelona desde 60.525 ptas
 LA GRAN TURQUIA (15 días) Sal Barcelona desde 91.500 ptas
 ESTANCIA EN LONDRES (4 días) Sal Barcelona desde 37.825 ptas
 PRAGA-BUDAPEST (8 días) Sal Barcelona desde 93.100 ptas
 PRAGA-VARSOVIA (8 días) Sal Barcelona desde 93.100 ptas
 ESTANCIA EN CANCUN (9 días) Sal Madrid desde 111.500 ptas
 ESTANCIA EN ORLANDO (9 días) Sal Madrid desde 105.300 ptas
 SALVADOR DE BAHÍA (9 días) Sal Madrid desde 104.300 ptas
 COMBINADO SALVADOR/RIO DE JANEIRO (9 días) Sal Madrid desde 132.600 ptas

OFERTAS ESPECIALES JUNIO

BANGKOK (9 días) Sal Barcelona 103.000 ptas
 BANGKOK-PATTAYA (9 días) Sal Barcelona 104.500 ptas
 CANCUN (9 días) Sal Barcelona 94.000 ptas
 ESPECIAL YUCATAN (9 días) Sal Barcelona 106.000 ptas
 ORLANDO (9 días) Sal. Madrid 82.000 ptas

AUDIOLUX

Maestro Torrandell, 2
 Teléfono 71 16 19
 07003 PALMA DE MALLORCA

ALTA FIDELIDAD

videomovie S VHS

Camara Super-VHS Hi-Fi Estereo

- 1000 fotogramas por segundo
- 1000 fotogramas por segundo
- 1000 fotogramas por segundo



JVC VÍDEO PROFESSIONAL

LLENGUA I EDUCACIÓ:

El català en el projecte per a la reforma de l'ensenyament.

S'ha dit, i crec que amb tota justícia, que la consideració en què qualsevol comunitat es té a ella mateixa es pot veure a través d'una sèrie d'indicadors, un dels quals el constitueix el posicionament de l'ensenyament de la pròpia llengua dins el conjunt del sistema educatiu. Aquesta consideració resulta plenament generalitzable i, per tant, podem aplicar-la a les nostres reflexions sense por de lesionar greument el sentit comú imperant a la nostra part del món.

La llengua, eina bàsica

La llengua no pot constituir, evidentment, una assignatura més dins el currículum dels estudiants. La llengua és l'element bàsic per a la realització de l'activitat humana, per a l'existència mateixa de la societat i, per descomptat, per a la realització de l'activitat educativa. Resulta, doncs, la més imprescindible de les matèries d'estudi que entren dins els programes que se suposa que han d'assimilar els estudiants.

D'altra banda, la llengua constitueix un element omnipresent en l'aprenentatge i en l'ensenyament de qualsevol disciplina dels programes educatius. En aquest sentit, resulta interessant de recordar l'asseveració de Michel Stubbs segons la qual tota classe és, abans que res, una classe de llengua. D'alguna manera, doncs, es vulgui o no, tots els al·lots i al·lotes que estudien reben més de trenta classes de llengua cada setmana, mentre que de la resta d'assignatures, en cap cas no en solen superar les cinc classes.

Així, doncs, ¿com cal tractar la reflexió sobre aquesta eina bàsica que és la llengua en el context educatiu? Les classes concretament de llengua constitueixen una part, prou minvada entre nosaltres, de l'activitat acadèmica. Potser podríem referir-nos a Noruega com a exemple de societat que s'autoconsidera positivament i comentar que, a nivell d'ensenyança general bàsica, els estudiants d'aquell país tenen només tres assignatures,

deixant de banda la pràctica de l'esport: Llengua i Literatura Noruegues, Matemàtiques i Anglès. Amb una tal programació, l'alumnat noruec ben aviat assoleix un coneixement adequat de la seva pròpia llengua, el maneig d'unes destreses lògico-matemàtiques i la possibilitat d'intercomunicar-se amb la resta del món.

En quina llengua ensenyar?

La formulació mateixa de la pregunta ja implica l'existència d'algunes anomalies considerables. Les comunitats que tenen la seva llengua plenament normalitzada no permeten de formular-se aquesta qüestió: cada poble utilitza el vehicle adequat per a l'ensenyament, que és la seva llengua. En tot cas, s'estableix la qüestió de quina llengua o quines llengües de comunicació amb l'exterior cal promocionar i quin estatus han de tenir dins les programacions educatives, però la llengua pròpia no resulta objecte de qüestionament.

Malgrat alguns dels sofismes més habituals que corren entre nosaltres, no hi ha cap tipus de relació entre el nombre de parlants d'una llengua i el tractament que aquesta rep dins l'àmbit de l'ensenyament. Així, l'islandès, malgrat no ser parlat per més de dos-cents cinquanta mil habitants, constitueix el vehicle de l'ensenyament dins el seu territori lingüístic i gaudeix d'unes condicions molt més favorables que no, posem per cas, l'ucraïnès, malgrat que aquest últim idioma és parlat per devers quaranta milions de persones. La mateixa comparació podríem fer, per exemple, entre el maltès o el noruec, per un cantó, i l'occità o l'uzbek per l'altre.

Com el lector haurà pogut observar, la diferència entre el primer grup de llengües i el segon és que, mentre els uns poden planificar la seva pròpia política lingüística, els altres la tenen en mans de tercers i, en conseqüència, no compten amb aquesta possibilitat. Un altre sofisma cau, en vista d'aquestes constatacions: la planificació lingüística no constitueix un element social de funcionament

espontani, sinó que es veu directament afectada per l'exercici del poder.

Les llengües al «proyecto para la reforma de la enseñanza».

El Projecte per a la Reforma de l'Ensenyança, preparat pel govern espanyol, planteja la següent política pel que fa a l'ensenyament de les llengües, segons la divisió en blocs que exposam a continuació:

- **Àrea de Llengua.**- En principi, s'anomena Àrea de Llengua i Literatura Espanyoles, però s'especifica que a unes determinades comunitats autònomes amb llengua diferent de l'espanyol, aquesta àrea estarà integrada per la llengua i literatura espanyoles i per la llengua i literatura pròpies de la comunitat autònoma. No cal dir que, d'acord amb el redactat de la constitució espanyola i lleis subsegüents, les llengües diferents de la pròpia de l'Estat romanen innominades.
- **Àrea d'Idiomes.**- Es tracta de les llengües «estrangeres», és a dir, d'altres llengües europees que són ensenyades a partir d'un determinat nivell, especialment l'anglès i, en menor mesura, el francès. No cal dir, tampoc, que hi ha un oblit sistemàtic de l'alemany, la llengua que compta amb més parlants a Europa i que fa, d'alguna manera, de «lingua franca» al centre del continent.
- **Àrea de Llengües Clàssiques.**- Només apareix a batxillerat i hem d'apuntar que s'hi produeixen considerables retalls respecte de la situació -ja prou precària- en què es troben actualment.

La fusió de les assignatures de Català i Espanyol en una mateixa àrea curricular té tota una sèrie d'impliquacions no exemptes de càrrega ideològica. En primer lloc, implica oferir una imatge no conflictiva, sinó complementària, com si en la nostra societat no existís un conflicte lingüístic (encara no resolt de manera satisfactòria), degut a la no existència d'una comunitat lingüística catalana plenament normalitzada (o bé al fet que la

llengua catalana encara no ha desaparegut totalment com a llengua de comunicació dins el nostre àmbit lingüístic). Aquesta situació no conflictiva només podria desembocar en una «mort dolça» per a la llengua catalana, a través d'un procés de paulatina residualització, correlatiu amb un procés d'emblematicació.

D'altra banda, s'afermaria l'aberració -prou freqüent a nivell d'EGB, ja actualment- de fer que el professor que imparteix l'assignatura d'espanyol i el que imparteix la de català sigui la mateixa persona, amb la qual cosa s'aferma també l'esquizofrènia lingüística dels alumnes o, per dir-ho en termes més tradicionals, la seva «diglòssia». L'alumnat s'acostuma així a escoltar com, amb la major espontaneïtat del món, el professor de català usa l'espanyol com a vehicle de comunicació habitual durant una part important del seu horari laboral, amb la qual cosa el canvi de llengua -el code switching-, bàsic per a l'establiment d'una situació diglòssica, és exemplificat directament a través de la figura que precisament més hauria de contribuir a desmitificar-lo: el professor/la professora de Llengua Catalana.

Resumint: el «Proyecto para la Reforma de la Enseñanza» elaborat per tècnics al servei del govern -i per tant de la ideologia- del PSOE, pel que fa a l'anomenada Àrea de Llengua i Literatura, persegueix un objectiu claríssim, que és que el català es mantingui en la seva posició de llengua subordinada respecte de l'única que l'Estat espanyol reconeix com a oficial, a través de la reducció al mínim del conflicte lingüístic que, a la llarga, ha de desembocar en una paulatina residualització del català i en una accentuació -inconscient, per tal de ser efectiva- de les pautes diglossificadores. Resulta, per tant, absolutament rebutjable per a tots aquells que consideram que hem de construir una escola catalana per a les Illes Balears i per a la resta del nostre país, tant pel que fa a la llengua com pel que fa als continguts.

Bernat JOAN I MARÍ
Catedràtic de Llengua
de l'I.B. Sa Blanca Dona d'Eivissa.

PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS EDUCATIVES

CONSERVATORI

- Palma:
 - 24 de maig, concert de piano a càrrec del Colette Truyol, a la Casa de Cultura, carrer Ramon Llull, 3 - Palma.
- Menorca:
 - 24 de maig, a les 19'30 hores, concert d'orgue a càrrec de Bartomeu Veny, a l'Església de Santa Maria de Maó.
- **ALTRES ACTIVITATS:**
 - Del 16 al 24 de maig, a la Casa de Cultura, carrer de Ramon Llull, 3 de Palma, exposició d'activitats artístiques dels mestres jubilats. Inauguració el dia 16 de maig, a les 19 hores.
 - 15 de maig, a les 19'30 hores, reunió dels centres d'EGB, BUP i FP, per a la presentació del nou pla informatitzat de gestió dels centres docents, a la sala d'actes de la Banca March, carrer de Nuredduna.
 - Inici del procediment d'habilitació del professorat per a l'ensenyament en llengua catalana.
 - 3 de maig, a les 13 hores, signatura del Conveni concertat entre la CAIB i La Caixa de Balears, sobre l'aprofitament didàctic per a les escoles de les illes de l'Observatori Astronòmic de Mallorca i del Museu de la Ciència.
 - Lliurament de les col·leccions de mapes de les Illes Balears als centres escolars.
 - Fins el 14 de maig, continua obert el termini per a l'adquisició de terrenys per a la construcció del nou Conservatori de Música i Dansa de les Illes Balears.
 - Signatura del conveni acordat entre l'UIB i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, per al reciclatge del professorat i per a la construcció de la Residència Universitària.
 - Elaboració del Disseny Curricular Bàsic de llengua catalana, a càrrec d'una comissió mixta, integrada pel Ministeri d'Educació i Ciència i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports.
 - Pla d'infraestructura de l'educació física als centres docents no universitaris:
 - Inauguració del poliesportiu de Santa Margalida M-36.
 - Visites dels equips tècnics als ajuntaments on es realitzen actuacions del Pla.

- Campanya de difusió de temes relacionats amb l'equilibri ecològic de la nostra mar, adreçada als centres de BUP, FP i cicle superior d'EGB, a càrrec de la Direcció General de Pesca i Cultius Marins:
 - 3 de maig, a les 11'20 hores, al col·legi de Ntra. Sra. de Montisíon de Palma. Tema: L'enginyeria ecològica.
 - 10 de maig, a les 12 hores, al col·legi del Sagrat Cor de Palma. Tema: Els cultius marins a Balears.
 - 17 de maig, a les 11 hores, al col·legi públic Llevant, d'Inca. Tema: Els cultius marins a Balears.
 - 24 de maig, a les 12 hores, al col·legi públic de ses Salines. Tema: La pesca a Balears.
 - 26 de maig, a les 20'30 hores, concert a càrrec dels alumnes de cant coral i violí del conservatori, a l'església de Sant Felip Neri.
 - 31 de maig, a les 10 hores, al col·legi La Puríssima de Palma. Tema: La pesca a Balears.
- **ANGLÈS A ANGLATERRA 1991**
 - Per a joves de 13 a 18 anys.
 - Primer torn: del 3 al 24 de juliol.
 - Segon torn: del 24 de juliol al 14 d'agost.
- Programa d'estudis: 20 hores setmanals, en grups reduïts, de dilluns a dijous, impartides per professors especialitzats. Servei permanent de tutoria.
- Programa d'activitats: tots els capvespres es dedicaran a activitats culturals, especialment excursions i esports.
- Visites programades: Londres, Brighton, Oxford, Bath, Salisbury, Victory, Sonthsea, Winchester, Bèaulieu, Bournemouth.
- Els joves participants viuran amb famílies angleses, ben seleccionades, amb la garantia que a cada casa només hi haurà un estudiant espanyol. Cada grup de vint estudiants estarà acompanyat des de Mallorca per un monitor que, durant els viatges i l'estada, vetllarà pel benestar i la seguretat dels estudiants. L'estada inclou pensió completa, és a dir: berenar, dinar i sopar. Els dissabtes i diumenges seran els dies complets de convivència amb les famílies.

DIRECCIÓ GENERAL D'EDUCACIÓ

**CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR**



REPRO PALMA, S.L.

COPIADORAS.
TELEFAX.
GUILLOTINAS.
CIZALLAS.
RETROPROYECTORES.
PLEGADORAS.

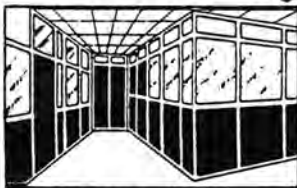
DESTRUCTORAS.
PLASTIFICADORAS.
OFFSET.
PERFORADORAS.
GRAPADORAS.

ENCUADERNADORAS.
* DE CANUTILLO.
* TERMICAS.
* CONSUMIBLES.

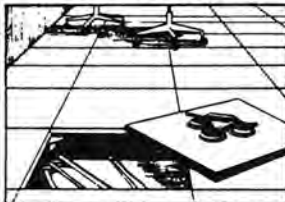
C/ Monterrey, 54 A-B Tel. 45 78 21 Fax. 45 78 42 07013 - Palma de Mallorca



DESMON

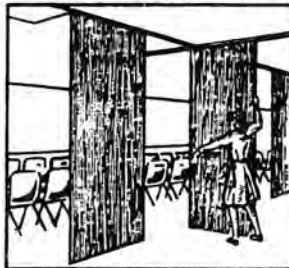


• Mamparas divisorias



• Suelos elevados y practicables

- MAMPARAS DIVISORIAS
- MAMPARAS ALTO STANDING
- DIVISIONES DE ALUMINIO
- ESTANTERIAS Y MOBILIARIO DE OFICINAS
- TABIQUES MOVILES
- SUELOS ELEVADOS
- FALSOS TECHOS



• Tabiques móviles



• Mamparas de alto standing (Perfileria oculta)

VENTAS 08010 BARCELONA
Pl. de Teluán, 29
☎ *232 12 62 - 246 21 66
Telefax: 246 13 61

VENTAS BALEARES
C/ Colliure, 30 A
☎ 20 95 52 - 20 95 53
Telefax: 20 95 53
07010 PALMA DE MALLORCA

Fábrica:
Pol. Ind. URBASA, C/ Empurdà, s/n.
☎ *560 10 11
Telefax: 560 69 88
08130 STA. PERPETUA DE MOGODA (Barcelona)

RECERCA BIBLIOGRÀFICA

SANTAMARIA REPISO, CONSUELO: *Diccionario de Matemáticas d'EGB a COU. 1400 términos básicos necesarios y soluciones*. 2ª Edición. Ed. Escuela Española, S.A.

El fracàs escolar afecta en molts de casos l'àrea de Matemàtiques. El present diccionari és fruit de l'experiència docent durant quinze anys i la inquietud constant de voler ajudar els alumnes amb una recopilació de 1400 termes bàsics i necessaris per a moure's amb seguretat en el camp de les matemàtiques, a la qual s'afegeix un ampli solucionari de problemes. L'obra es converteix així en un tractat de matemàtiques aplicades per a l'EGB i EEMM.

BARRIO VILLENA, ANGEL: *Las matemáticas en la Enseñanza Secundaria. Enunciación, planteamiento y solucionario de 1844 problemas*. Ed. Escuela Española, S.A.

El llibre va dirigit especialment als alumnes de Formació Professional de Segon Grau, ja que es refereix a les matèries contingudes en els qüestionaris vigents dels tres cursos d'aquest nivell educatiu, però també pot ésser útil, en part, per a alumnes de BUP. Es divideix en tres seccions. La primera comprèn els enunciats dels exercicis i problemes proposats. En la segona es resolten aquells que són problemes típics o amb alguna dificultat especial. En la tercera s'hi troben les solucions de tots els exercicis i problemes proposats, amb excepció dels resolts en la secció segona.

GARCIA SANCHEZ, JESUS NICASIO; CANTON MAYO, ISABEL i GARCIA SOLIS, MANUEL: *Cómo intervenir en la escuela. Guía para profesoras*. Editorial VISOR.

El llibre està dividit en dues parts. En la primera es desenvolupen dos apartats: Aproximació a l'orientació

tutorial i Psicologia evolutiva i intervenció psicoeducativa. En la segona es tracten tècniques d'anàlisi i planificació amb especial incidència als casos d'alumnes amb necessitats educatives especials, anàlisi ambiental socio-educatiu i selecció d'instruments per a l'orientació, entre d'altres apartats.

En el llibre s'ha perseguit proporcionar els elements fonamentals que el professor necessita per «intervir» en l'escola amb un mínim de garantia de rigorositat tècnica i científica.

LOPEZ PALANCO, GLORIA i DEL CAMPO ADRIAN, M^a ELENA: *Estrategias y técnicas de animación lectora (Programación para profesoras y padres)*. Ed. Escuela Española, S.A.

Aquest llibre està encaminat a afavorir l'afecció a la lectura de forma que sigui una part de la vida dels joves. Per això, desenvolupa, després d'una exposició teòrica sobre el procés i el producte lector, una programació d'activitats lúdiques, basades en la lectura d'obres de la literatura universal, que afavoreixin aquesta incardinació de l'hàbit lector en la vida privada dels joves. El Programa d'animació lectora inclòs, està dirigit a nins de 10-12 anys i amb ell es pretén descobrir la lectura no utilitarista i crear en els al·lots actituds positives cap a aquest tipus de lectura, despertar i augmentar la seva imaginació i facilitar l'adquisició d'actituds crítiques i independència de pensament.

DAVID COOPER, J: *Cómo mejorar la comprensión lectora*. Ed. VISOR

Al llarg del text, s'insisteix en com entrenar la comprensió lectora i en l'aplicació d'un «paradigma d'instrucció directa» a l'ensenyament concret de la comprensió lectora, amb èmfasi en aquella fase crucial en la qual el professor modela els nous processos i habilitats a mesura que va

impartint les seves ensenyances. El llibre es dirigeix especialment al professorat de Primària, ja que és aquest el nivell bàsic on té lloc la major part de l'ensenyament de la lectura, però pot servir com a eina de treball per a qualsevol persona preocupada per aquest tema.

PEQUEÑAS GUIAS DE LA NATURALEZA. Libros Cúpula. Ediciones CEAC.

Aquestes guies de la Natura dedicades a diversos temes: flors, ocells, plantes medicinals, mamífers etc., presenten un plantejament diferent de l'habitual, mitjançant una peculiar distribució dels continguts classificats per símbols i colors que ajuden el lector a introduir-se dins el meravellós món de la natura, donant-li, els elements bàsics per al seu millor coneixement. Cada pàgina ofereix per a cada arbre, mamífer, planta, mineral, etc. un dibuix en color detallat, nom científic i comú, el símbol de la seva grandària i quatre quadres de diferent color en els que es precisen les característiques principals, secundàries, l'hàbitat i els subjectes o objectes similars que existeixen als diversos llocs de l'univers.

ALVAREZ PILLADO, A.; ALVAREZ-MONTESERIN, M^a.A.; CAÑAS MONTALVO, A.; JIMENEZ RAMIREZ, S. i PETIT PEREZ, J.: *Desarrollo de las habilidades sociales en niños de 3-6 años.* Ed. Visor.

El llibre posa a l'abast de persones no especialitzades algunes de les lleis bàsiques de l'aprenentatge social que

governen i dirigeixen la conducta humana, a fi de que els al·lots siguin capaços de conjugar la solidaritat necessària que uneix l'expansió personal en tots els aspectes -intelectuals i morals- i el respecte a la persona aliena. Es tracta, doncs, d'entrenar els educadors amb la finalitat d'assolir nous patrons de comportament en el nin, que afavoreixin la seva interacció amb els altres. S'ofereixen també, procediments i recursos metodològics per afrontar situacions que s'inicien com a problemàtiques.

HUERTA, ELENA i MATAMALA, ANTONIO: *Programa de estimulación de la comprensión lectora. Manual para el reeducador, maestro o padres.* Ed. Visor.

El programa de comprensió lectora parteix de la necessitat de disposar d'instruments i materials organitzats per dur a terme una estimulació de lectura en nins que presenten dificultats i per als que molts del textos convencionals resulten excessivament complexos per la seva estructura literària o per estar molt decantats cap els continguts escolars. A les seves pàgines, es defensa que el control de comprensió es pot adquirir si es proporciona un adequat ensinistrament, que depèn que l'exercitació sigui suficientment intensa, es mantingui la motivació del nin amb materials adequats i es realitzi un ensenyament més atent a valorar els progressos que a remarcar els errors. Especialment dirigit a alumnes de 5è d'EGB i cicle superior.



**COBERTES
PER A LLIBRES**

LÀMINA PLÀSTICA
PER A FOLRAR



**Material
No
Tòxic**

**A PROVA
DE NENS!**

DISTRIBUÏDOR PER A BALEARS

Salom y Lladó S.L.
Gremio Jaboneros, 23 Poligono Son Castelló
Tels. 29 86 85 · 20 81 63



**REPORTAJES:
FOTO, CINE Y VIDEO**
Material para Fotografía Submarina
Revelados con papel
y productos Kodak

Padre Bartomomé Pou, 2
Teléfono 20 20 03
07003 PALMA DE MALLORCA

Tots els interessats, centres docents, institucions i particulars*, en rebre la REVISTA PISSARRA han d'omplir la BULLETA DE SUBSCRIPCIÓ

NOM

ADREÇA c/ núm pis

C. P. Població Tf.

Se subscriu a la REVISTA PISSARRA, al preu de 1200 pessetes que pagarà

enviant gir postal o taló bancari a nom de S.T.E.I.

amb càrrec al compte bancari/d'estalvi (*).

(*) En aquest cas ompliu l'ordre bancària.

Banc/Caixa Nom

Agènc/OI Adreça

Població Població

Cte/Lta C.P. Tf.

Sr. Director:

Li prec atengui a partir d'aquesta data i fins nou avis els rebuts que li presentarà el SINDICAT DE TREBALLADORS DE L'ENSENYANÇA DE LES ILLES (STEI) amb càrrec al meu cte. o lta. a dalt indicada.

a d de 19

Signatura,

* Els afiliats de l'STEI reben la revista PISSARRA de forma gratuïta, així com la revista ESCUELA HOY

MITJANS DIDÀCTICS

EL QUE FEIM P

ELS RESULTATS D'UNA BONA FEINA, SÓN BONS DE VEURE I SÓN FRUIT DEL CONSELL

QUÈ FEIM PER AJUDAR ELS MÉS NECESSITATS



S'ha donat suport a la creació de serveis d'atenció social arreu de Mallorca i s'han creat els serveis comarcals d'assistència social per acostar l'Administració a l'administrat. El CIM incideix de manera rellevant en el camp de la problemàtica del menor de la tercera edat, de les persones amb discapacitats, gràcies al manteniment d'una xarxa assistencial pròpia: l'ars de menor i l'ar d'ancians, centre CIPRES.

QUÈ FEIM PER DOTAR MALLORCA DE SERVEIS



S'ha iniciat un Pla d'Abastament i Sanejament d'Aigua a la part forana. Els populars bombers de Mallorca assumeixen un paper decisiu en les tasques de prevenció, extinció d'incendis i salvament de persones. S'han dut a terme campanyes de conscienciació "Per una Mallorca més neta" i s'han facilitat instruments per fer-ho realitat (papereres, emporcions per a recollida de residus sòlids i líquids, etc).

QUÈ FEIM PER AUGMENTAR LA CULTURA I L'EDUCACIÓ



S'ha contribuït a la creació d'infraestructura cultural i d'una important xarxa de biblioteques a quasi tots els pobles de Mallorca. El centre cultural de la Mésquida té amb la biblioteca, hemeroteca i Sala d'Exposicions "G. Lluís Masquida" s'ha convertit en un punt neuràlgic de la vida cultural mallorquina.



ER MALLORCA.

I DE L'ESFORÇ D'UN EQUIP DE GENT QUE VOL ELS MILLORS PER A MALLORCA.

QUÈ FEIM PER MILLORAR LES CARRETERES I L'URBANISME



Es manté una xarxa viària de més de 700 km. S'han fet obres noves com el Camí de Sa Siquia i s'ha duit a terme el Pla de reparació de danys ocasionats per les pluges torrencials. S'han rehabilitat antics camins de muntanya i, recentment, s'han assumit les competències d'urbanisme.

QUÈ FEIM PER FOMENTAR LA SALUT



El Consell du a terme programes de salut a les escoles, de prevenció de l'abús de drogues, de medicina de l'esport en edat escolar. S'ha cercat un adequat finançament dels Hospitals General i Psiquiàtric, s'han fet accions per a la millora de la qualitat assistencial i inversions tant en utilitat tecnològicament més modern com per a l'embelliment i funcionalitat dels edificis.

QUÈ FEIM PER POTENCIAR L'ESPORT



Sha creat infraestructura esportiva, amb col·laboració amb els ajuntaments perquè la pràctica de l'esport sigui popular i a l'abast de tothom. S'ha donat suport a l'esport professional i al de base. S'han patrocinat petits i grans esdeveniments esportius de renom internacional.

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA

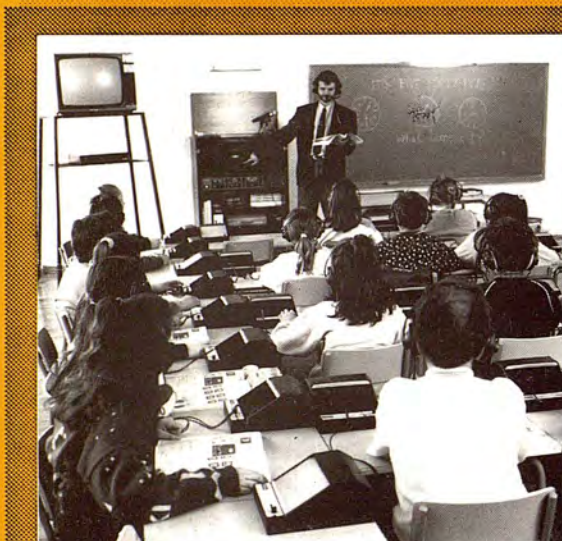
HO FEIM PER TOTS

ROYCAN

AUDIOSISTEMAS —

La más lógica aspiración
de un centro de enseñanza

LABORATORIOS
DE IDIOMAS
Y
MECANOGRAFIA



¿Qué ventajas encontrará en Roycan?

- *Un nuevo concepto* del AULA DE IDIOMAS: laboratorios ágiles, fiables, de sencillo manejo y adecuados a la realidad escolar actual.
- *Una extensa gama* de Laboratorios de Idiomas y Mecanografía donde encontrará la solución idónea para su Centro.
- *Precios asequibles* apoyados en una fabricación propia y en una comercialización directa.
- *Servicio de asistencia técnica* que garantiza las instalaciones, el mantenimiento y el repuesto de nuestros Laboratorios en cualquier punto de España.
- *Garantía total* durante un año para todas nuestras instalaciones.

**MAS DE 600 INSTALACIONES
AVALAN A ROYCAN**

ROYCAN

DEPARTAMENTO PEDAGOGICO DE INVESTIGACION

Nuestro Departamento apoya y asesora constantemente al profesorado. Para ello:

- Ha elaborado la *Guía de Explotación Didáctica* que facilita la rentabilización de los Laboratorios.
- *Organiza seminarios* sobre aplicación de nuevas tecnologías dirigidos a los profesores usuarios de nuestros Laboratorios.
- *Produce material auxiliar en video* para la enseñanza de los idiomas.



**MODERNICE SU CENTRO ADAPTANDOLO A LAS MAS
RECIENTES EXIGENCIAS EDUCATIVAS AUDIOVISUALES**

Solicite información y recibirá gratuitamente el *video informativo ROYCAN* con una muestra de los *ejercicios* elaborados por nuestro Departamento Pedagógico.

ROYCAN AUDIOSISTEMAS
VALENCIA 46020
C/REAL DE GANDIA, 3 - B
TFNO. (96) 362 01 12
FAX (96) 360 56 17

¡ INSTALE UN ROYCAN !

D./Dña. _____ C/ _____ Cargo _____
Centro _____
Dirección _____ Teléfono _____
C.P. _____ Población _____ Provincia _____

FERE 1290